SYDDANSK UNIVERSITET
INSTITUT FOR IDRÆT OG BIOMEKANIK

RUM FOR IDRÆT OG LEG PÅ VESTERBRO

Lise Specht Petersen

2010:3

MOVEMENTS

Rum for idræt og leg på Vesterbro

Lise Specht Petersen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund

Rum for idræt og leg på Vesterbro

Udarbejdet for DGI-byens børne- og ungeprojekt Go-Active af:
Lise Specht Petersen
Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Udgivet 2010
ISBN 978-87-92646-06-4

Serie: Movements, 2010:3
Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Scanpix
Forsidelayout: UniSats
Opsætning: Lone Bolwig

Tryk: Print & Sign, Odense

Indholdsfortegnelse

1. Indledning **5**
Formålet med kortlægningen 5

2. Metode – feltobservationer og interviews **7**
Geografisk afgrænsning af kortlægningens omfang 8

3. Hvad karakteriserer bydelen Vesterbro? **9**
Befolkningens sammensætning på Vesterbro 9
Hvor bor og færdes de socialt udsatte børn i deres hverdag? 10
Stærk tradition for netværk og samarbejde på Vesterbro 12

4. Rum og faciliteter for idræt og fysisk aktivitet **14**
Idrætsfaciliteter og andre formelle fysiske rum 14
DGI-byen 15
Idrætsfabrikken - et decentralt idrætsanlæg. 16
Andre idrætsanlæg 17
Dansehallerne på Carlsberg 18
Boblehallen, Halmlageret på Carlsberg og Streetmekka på Enghavevej 21

5. Tilgængelige arealer til idræt, leg og bevægelse **23**
”De røde baner” på Litauen Plads 23
Enghave Plads 24
Enghaveparken 24
Legepladsen i Enghaveparken 25
Legepladsen i Skydebanehaven 25
Sønder Boulevard 26
Halmtorvet 28

6. Organiserede tilbud om idræt og fysisk aktivitet **29**
Idrætsforeningernes tilbud 29
Andre foreningers tilbud 31
Kommercielle aktivitetsmuligheder 32
Semi- organiserede tilbud og aktiviteter 32
Gadeidræt og idrætscontainere på de røde baner 32
Pigeidrætsdag og pigefestival 33
Tre (gratis) værestеder på Vesterbro 33
Børnekulturstedet i Kulturanstalten 34
Kulturværkstedet Dagmar 34

7. Skoler på Vesterbro **37**
Gasværksvejen skole 37
Tove Ditlevsens skole 38
Oehlenschlægergade skole 39
Engskolen 39
Fritidshjemmet/ klub 700 (ved Engskolen) 41
Vesterbro Ny Skole 41

8. Fritidsklubber på Vesterbro **46**
Kristeligt Studentersettlement 46
Vesterbro Ungdomsgård 48
Fritidsklubben Vestervang 49
Bryggergården 51
Klub Eskild 53
Teaterbutikken 53

9. Sammenfatning **57**
Anbefalinger 60

Litteratur **62**

Bilag **63**

1. Indledning

Denne undersøgelse indeholder en kortlægning af rum for idræt, fysisk aktivitet, leg og bevægelse på Vesterbro samt en afdækning af, hvordan idræt og fysisk aktivitet er organiseret i bydelen.

Kortlægningen er gennemført for DGI-byen i forbindelse med iværksættelse af børne- og ungeprojektet GO-ACTIVE, som gennemføres på Vesterbro i perioden 2009-2012. Børn og ungeprojektets formål er: *"at indsamle erfaringer med at forbedre børnene på Vesterbros fysiske aktivitetsniveau og trivsel, med særligt fokus på de socialt udsatte børn, gennem øget tilgængelighed til fysisk aktivitet og fællesskab"*[1]. GO-ACTIVES vision er derudover *"at udvikle en model, der bygger på erfaringer med samarbejde mellem DGI-byen og relevante institutioner i lokalområdet, samt de erfaringer, som skabes gennem projektets interventioner"*[2]. Projektets målgruppe er børn på skolernes mellemtrin (4.-7. klasse), dvs. 10 - 13årige børn, og tager udgangspunkt i aktiviteter og indsatser tilrettelagt for børn på lokalområdets 5 folkeskoler.

Formålet med kortlægningen

Formålet med undersøgelsen er at give et overblik over, *hvilke fysiske steder og rum,* der findes i bydelen - såvel de formelle som uformelle rum - som danner ramme for idræt og fysisk aktivitet eller som appellerer til idræt, leg og bevægelse. Derudover er det målet at indsamle viden om, hvilke muligheder børn og unge i alderen 10-13 år på Vesterbro har for at dyrke idræt eller være fysisk aktiv i idrætsforening, klub eller andet regi samt hvilke former for idræt, leg og bevægelse af mere uformel karakter, som de fysiske rum i bydelen giver mulighed for eller appellerer til.

Kortlægningen skal således give et overblik over to forhold: 1) de fysiske rum i form af de væsentligste faciliteter til idræt og fysisk aktivitet samt tilgængelige arealer til idræt, leg og bevægelse i bydelen samt 2) hvilke organiserede tilbud om idræt og fysisk aktivitet, der findes i bydelen og dens umiddelbare nærhed.

I den *første del* af kortlægningen beskrives de rum og faciliteter, der er indrettet specifikt for idræt, fysisk aktivitet og bevægelse i bydelen, samt hvilke tilgængelige arealer til idræt, leg og bevægelse, der findes på Vesterbro.

Der fokuseres på bydelens fysiske udformning med fokus på forhold, som har indflydelse på børn og unges fysiske aktivitet, tilgængelige udendørs rum (parker, rekreative områder mv.), der kan bruges til fysisk aktivitet, samt faciliteter og anlæg til idræt, motion mv.

Kortlægningen beskriver, hvilke rum og faciliteter, opdelt på forskellige typer af anlæg mv., der findes på Vesterbro, og belyser hvilke karakteristika, der præger faciliteterne (de væsentligste anlæg) og bydelen med fokus på forhold, som den foreliggende forskning peger på er centrale for børn og unges deltagelse i idræt og fysisk aktivitet. Derudover bely-

1 GO-ACTIVE, DGI-byens børne og ungeprojekt. Et projekt der fremmer fysisk aktivitet og trivsel for børn og unge på Vesterbro med særlig fokus på de socialt udsatte. DGI-byen oktober 2009, p. 4.

2 IBID, p. 4.

ses det, hvordan disse idrætsfaciliteter, anlæg samt områder anvendes til fysisk aktivitet.

Den anden del af kortlægningen undersøger, hvilke organiserede tilbud om idræt og fysisk aktivitet, der findes i bydelen og dens umiddelbare nærhed. Aktivitetstilbudene kategoriseres efter organiseringsform:

1. Idrætsforeningers forskellige tilbud
2. Andre foreningers tilbud (fx spejdere og boligforeninger)
3. Kommunale fritidsinstitutioners aktivitetstilbud
4. Kommercielle aktivitetsmuligheder
5. Andre organiserede tilbud og aktiviteter
6. Semi-organiserede tilbud

2. Metode – feltobservationer og interviews

Den metode, som er benyttet til den fysiske kortlægning, er først og fremmest feltobservation under vandringer gennem bydelen samt besøg i idrætsfaciliteterne, på skolerne, i fritidsklubberne og i værestederne. I en afdækning af, hvilke organiserede aktiviteter for børn og unge på Vesterbro (i regi af idrætsforeninger, fritids- og ungdomsklubber, kommunale projekter, kulturelle tiltag samt kommercielle aktivitetstilbud), såvel som semiorganiserede aktiviteter i lokalområdet, er der blevet gennemført en række interviews med forskellige nøglepersoner og lokale aktører, som har berøring med projektets målgruppe i forskelligt regi på Vesterbro. De nøglepersoner, der har deltaget i interviewene er: *Peter Gorm*, som bla. er souschef i Kristeligt Studenter Settlementets klub med ansvar for det udegående arbejde for børn og unge på idrætsområdet[3], *Poul Henning Jørgensen*, Idrætsog Kulturdirektør i DGI, *Charlotte Bach Thomassen*, chefkonsulent i DGI Storkøbenhavn, *Maria Suh*, medarbejder ved Børnekulturstedet i Lyrskovsgade og *Anna Katrine Korning,* dansekonsulent i Dansens Hus i Dansehallerne på Carlsberg.

Derudover er der rettet henvendelse til skolelederne på alle fem skoler på Vesterbro med henblik på rundvisning og der er i den forbindelse blevet gennemført mini-interviews på tre af skolerne[4] med fokus på en kortlægning af skolernes fysiske rum, såvel indendørs som udendørs, samt en afdækning af hvilke aktiviteter, der foregår på skolens område.

Endelig er der gennemført interviews med ledere og eller medarbejdere i bydelens fritidsklubber og værestеder – med fokus på hvilke fysiske faciliteter, disse klubber og værestеder råder over, samt hvilke aktivitetstilbud, børnene tilbydes i disse institutioner[5]. Og der er gennemført to uformelle mini-interviews med det pædagogiske personale på de to offentligt bemandede legepladser på Vesterbro i Skydebanehaven samt i Enghaveparken. De interviewede er blevet spurgt om *muligheder* og *barrierer* i forhold til at gennemføre tiltag i form af idrætslige aktiviteter og legeaktiviteter i forbindelse med DGI-byens projekt *Go-Active* for børn og unge i alderen 10 -13 år på Vesterbro. Kortlægningen er blevet gennemført i perioden oktober 2009 til januar 2010.

3 Peter Gorm er desuden formand for Studenter Settlementets Boldklub og daglig leder på Idrætsfabrikken.

4 Interviews er gennemført med skoleleder og lærer på Vesterbro Ny skole, skolelederne på Engskolen samt på Oehlenschlægergade skole. På Gasværksvejen skole og Tove Ditlevsens skole har der været telefonisk og mailkontakt med skoleledelsen.

5 Der er gennemført interviews med souschefen i Kristeligt Studentersettlement, lederen i Teaterbutikken, lederen af Vesterbro Ungdomsgård, lederen af fritidsklubben i Klub Eskild (som er en del af Københavns Kommunes integrerede Institution "Absalon"), og endelig er der blevet gennemført interviews med to pædagoger i henholdsvis fritidsklubben Vestervang samt i Bryggergården.

Geografisk afgrænsning af kortlægningens omfang

I Københavns kommune er bydelen Vesterbro og Kongens Enghave blevet sammenlagt til én bydel.

Geografisk afgrænses den foreliggende kortlægning og undersøgelse af rum for og organiseringer af fysisk aktivitet og bevægelse imidlertid til den centrale del af bydelen Vesterbro, og er således afgrænset af Rewentlowsgade og Københavns Hovedbanegård i øst, Vesterbrogade i nord, Rahbeks alle i vest og endelig Ingerslevsgade i syd.

3. Hvad karakteriserer bydelen Vesterbro?

Befolkningens sammensætning på Vesterbro

Indbyggerantallet på Vesterbro er steget markant de senere år og er stadigt stigende, hvilket først og fremmest skyldes, at flere familier vælger at blive boende på Vesterbro, når de får børn, og at der derfor er et markant stigende antal nyfødte i bydelen. I alt er der 54.913 borgere med folkeregisteradresse på Vesterbro/Kongens Enghave[6].

Tabel 1. Folkeregisteropgørelse efter bydel, køn og alder, primo oktober 2009. Vesterbro/ Kongens Enghave

Alder	Antal børn	
under 1 år	1054	4530
1	912	
2	800	
3	669	
4	558	
5	537	
6	492	1751
7	453	
8	427	
9	379	
10	347	1643
11	323	
12	355	
13	326	
14	292	
15	274	550
16	276	
Børn i alt (6 - 16 år)	8474	8474

Af disse er 8474 børn i alderen 0-16 år, 3944 børn befinder sig i den skolesøgende alder 6-16 år, heraf er 1643 børn i alderen 10-14 år, som er den aldersgruppe, som projekt Go-Active´s indsatser i bydelen retter sig imod. (jf. tabel 1 ovenfor)[7].

Befolkningens sammensætning på Vesterbro er, hvad angår såvel beboernes etniske herkomst som socio-økonomiske forhold, meget blandet. Af tal fra Danmarks Statistik fremgår det, at knap 15 pct. af befolkningen på Vesterbro/Kongens Enghave har et andet statsborgerskab end dansk. I aldersgruppen 6-15 år har 13 pct. af de børn, der er bosat

6 Orientering fra Statistik, Center for Rådgivning og udvikling, 28. oktober 2009.

7 Bemærk, at dette er tal for den samlede bydel Vesterbro/Kongens Enghave.

på Vesterbro eller i Kongens Enghave, et udenlandsk statsborgerskab. Hertil kommer et ukendt antal af to-sprogede med dansk statsborgerskab. Sammenligner man andelen af børn i alderen 6-15 år på Vesterbro/ Kgs. Enghave med udenlandsk statsborgerskab på 13 pct. med andelen i hele Københavns kommune ligger andelen lidt højere end i hele København, hvor den er 11 pct.[8].

Tabel 2. Folkeregisteropgørelse på bydel, efter statsborgerskab og alder primo oktober 2009. Vesterbro/ Kongens Enghave

Alder	Antal borgere	Udenlandske borgere (antal)	Udenlandske borgere fra vestlige lande	Udenlandske borgere fra ikke-vestlige lande	Udenlandske statsborgere i pct.
0-2	2766	218	108	110	7,9
3-5	1764	160	54	106	9,1
6-15	3668	482	134	348	13,1
16-18	867	179	68	111	20,6
19-24	5982	1003	638	365	16,8
25-44	26439	4268	2469	1799	16,1
45-59	7431	1225	562	663	16,5
60 år og op …	5996	619	212	407	10,3
Total (antal)	**54913**	**8154**	**4245**	**3909**	**-**
Total (pct.)	**100**	**-**	**7,7**	**7,1**	**14,8**

Vesterbro ligger dog lavere end Bispebjerg, hvor andelen af børn med udenlandsk statsborgerskab ligger på 17 pct. af de 6 til 15årige, samt Nørrebro med en andel på 16 pct. af de 6 til 15årige og Brønshøj/Husum, hvor andelen af udenlandske statsborgere blandt de 6 til 15årige ligger på 15 pct. I bydelene Indre by, Østerbro, Valby, Vanløse, Amager Øst og Amager Vest ligger andelen af de 6 til 15årige børn med udenlandsk statsborgerskab noget eller en del lavere, end det er tilfældet på Vesterbro/Kongens Enghave.

Hvor bor og færdes de socialt udsatte børn i deres hverdag?

Ifølge flere af de interviewede nøglepersoner er en stor koncentration af to-sprogede og af socialt udsatte børn på Vesterbro bosat i bestemte områder i bydelen.

> *Det er måske lidt firkantet sagt, men vi har i hvert fald en stor koncentration af de to-sprogede unge i nogle karreer i boligforeningerne Apostelgården, Saxogården, AAB 60 og 61 ned mod Dybbølsgade. Der ligger fire karreer, der har en stor koncentration af to-sprogede og så på den anden side af Enghavevej, ved Enghaveparken ned mod Vesterbro Ny skole, der bor også en stor koncentration af to-sprogede børn.* (Peter Gorm, Studentersettlementet).

8 Københavns 10 Bydele er: 1) Indre by, 2) Østerbro, 3) Nørrebro, 4) Vesterbro/Kongens Enghave, 5) Valby, 6) Vanløse, 7)Brønshøj/Husum, 8)Bispebjerg, 9) Amager Øst 10) Amager Vest

Ligeledes fremgår det af interviewene med flere af nøglepersonerne på Vesterbro samt med personalet på skolerne og i fritidsklubberne, at der er stor forskel på den gruppe af børn og unge på Vesterbro, som kommer fra ressourcestærke familier, og gruppen af de socialt udsatte børn og unge. Dels hvad angår børnenes deltagelse i idræts- og fritidsaktiviteter, og dels hvad angår deres mobilitet i hverdagen samt deres "aktionsradius" i eller udenfor bydelen. Der er her tre forhold, der synes at være kendetegnende for de forskellige grupper af børn og unge på Vesterbro[9]: *For det første* er det kendetegnende, at de socialt udsatte børn og unge, og de etniske minoriteter typisk *ikke* kommer i DGI-byen i deres fritid[10]. *For det andet* er det generelle billede, som tegnes af de nøglepersoner, der arbejder med børn og unge i bydelen, at de mest socialt udsatte børn og unge typisk ikke er medlem af en fritidsklub, og generelt deltager i fritidsaktiviteter i en idrætsforening, fritidsklub el. lign. i langt mindre omfang end børn fra de ressourcestærke familier i bydelen gør. Ifølge Peter Gorm handler det i mindre grad om, at idrætsforeningerne ikke er rummelige nok, men snarere om, at man måske har for lidt fokus på integration i foreningerne, hvilket han først og fremmest mener, er et spørgsmål om ressourcer.

> *"Hvis ikke man i idrætsforeningerne har fokus på integration, så kommer man ikke videre med det, så tager man jo bare dem, der stiller op i køen"* (Peter Gorm, Studentersettlementet)

At det er børn fra ressourcestærke familier på Vesterbro, der først og fremmest deltager i idrætsforeningernes tilbud, fremgår også af en undersøgelse af børns idrætsaktivitet i Københavns Kommune, som Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund gennemførte i foråret 2007 for Københavns Kommune (Ibsen, 2007). Heraf fremgår det, at der er en meget stærk social skævhed i idrætsdeltagelsen blandt børnene på Vesterbro (Ibsen, Toftegaard, Klinker, 2010).

> *"Mens 94 pct. af børn af forældre af dansk oprindelse går til idræt, gælder det samme kun for 57 pct. af børn af anden etnisk oprindelse. Og hvis begge forældre har et arbejde er 90 pct. af børnene idrætsaktive, mens det kun gælder for 57 pct., hvis ingen af forældrene har et arbejde. Kombineres disse to baggrundsvariable finder man, at andelen af børnene, der dyrker idræt, er halvt så stor, hvis begge forældre er af anden etnisk herkomst end dansk og samtidig ikke har et arbejde, i sammenligning med børn, hvor begge forældre er af dansk herkomst og begge har et arbejde (analyse af alle børn på 5. klassetrin i Københavns Kommune)"* [11].

9 Dette bygger på udsagn fra flere af de personer, der arbejder med børn og unge på Vesterbro, og som er blevet interviewet i forbindelse med kortlægningen.

10 Interview med Charlotte Bach Thomassen, DGI Storkøbenhavn samt med Peter Gorm, Studentersettlementets Boldklub.

11 Børn og Fysisk Aktivitet på Vesterbro; Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker, Movements 2010:1, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

For det tredje nævner flere af de interviewede nøglepersoner i bydelen, at gruppen af de socialt udsatte børn og unge færdes meget tæt på deres bopæl og sjældent bevæger sig særlig langt væk fra det, som de kender eller føler sig trygge ved. Gruppen af børn fra de ressourcestærke familier på Vesterbro har derimod en meget større aktionsradius, idet de enten går i klub eller opsøger idrætsaktiviteter og andre fritidsinteresser længere væk fra deres bopæl. De offentligt bemandede legepladser i Enghaveparken samt i Skydebanehaven, Børnekulturstedet i Lyrskovsgade er nogle af de centrale steder, hvor de børn, der ikke går i klub, færdes og opholder sig efter skoletid.

Stærk tradition for netværk og samarbejde på Vesterbro

Vesterbro er kendetegnet ved at være særdeles godt organiseret, hvilket flere af de interviewede personer beskriver som noget unikt og særligt for denne bydel. Bla. har der igennem mange år været tradition for at samarbejde på tværs af skoler, fritidsklubber og idrætsorganisationer på Vesterbro, og der er en række centrale aktører og ildsjæle, der gør et stort arbejde i forhold til at knytte netværk og etablere samarbejde på tværs af disse institutioner.

> *Der har været tradition for, at der har været nogle folk, der har været bærere af de her netværk. Man har været god til at organisere sig, således at klubberne har haft et netværk, vuggestuerne har haft et netværk, børnehaverne har haft netværk, og skolerne har et netværk, og så har de været tæt knyttet til SSB, som er en stor idrætsforening her på Vesterbro* (Charlotte Bach Thomassen, DGI Storkøbenhavn).

På Vesterbro har man bla. etableret ”*Vesterbro Idræts Samvirke (VIS)*”, som fungerer som en slags paraplyforening for idrætsforeningerne. Derudover er der etableret fora for samarbejde mellem fritidsklubberne i form af ”*FIK (Fritidsklubbers Idrætsklub)”* samt mellem vuggestuer og børnehaver i form af ”*VBIK (Vesterbro Børne Idræts Klub)”*.

> *Man har det, der hedder Vesterbro Idræts Samvirke (VIS), som fungerer som en paraplyforening for foreningerne og samarbejder med skolerne og bla. laver basketturneringer, og der er nogle nøglepersoner rundt omkring, som trækker i de her tråde og lige præcis ved, hvad der foregår på Vesterbro. Det er ret unikt for en bydel.* (Charlotte Bach Thomassen, DGI Storkøbenhavn).

Dette samarbejde er vigtigt at have sig for øje, når DGI-byen sætter aktiviteter i gang i forbindelse med projekt Go-Active´s indsatser, mener Charlotte Bach Thomassen, idet det både vil virke fremmende for indsatsernes succes at have let adgang til de lokale aktører, men samtidig vil det også kunne være en udfordring, idet der er en - på forhånd - meget veldefineret holdning til, ”hvordan man arbejder på Vesterbro”.

> *Der er et meget tæt foreningssamarbejde på Vesterbro (.....) og det kan jo være en stor fordel for det her projekt, fordi man meget hurtigt kan komme i kontakt med de aktører, der er på Vesterbro, fordi de kender hinanden, og de ved hvor man skal guide folk hen. Men det kan også blive en udfordring, fordi det er så fasttømret, og det kan være svært at begynde at rokke så meget ved, hvordan man vil arbejde på Vesterbro! Det har man en ret kraftig holdning til - i forvejen.* (Charlotte Bach Thomassen, DGI Storkøbenhavn).

En af de vigtigste initiativtagere for samarbejdet på tværs er Studentersettlementet som i samarbejde med Studentersettlementets boldklub spiller en central rolle for mange af de tiltag og arrangementer, der etableres i disse samarbejdsfora. Det er derfor vigtigt, at der i fremtiden bygges videre på dette samarbejde, og at flere aktører i bydelen (idrætsforeninger, fritidsinstitutioner, og værestеder) tager del i videreudviklingen af disse netværk.

Udover de etablerede samarbejdsfora på tværs af de forskellige institutioner og foreninger er Vesterbro kendetegnet ved sin mangeårige tradition for at etablere tilbud til børn og unge uden for det etablerede institutions- og fritidsmiljø. Indsatserne omkring Settlementets opsøgende børn og unge arbejde vil blive nærmere beskrevet senere, og derudover rummer bydelen flere gratis værestеder og tilbud, som henvender sig til den målgruppe af børn og unge, som ikke deltager i de faste fritidstilbud i klubber eller foreninger. Her findes *Kulturværkstedet Dagmar* i Borgerhuset på Halmtorvet, *Børnekulturstedet* i Lyrskovsgade i kælderen under Vesterbro bibliotek og *Fisken* i Dybbølsgade.

4. Rum og faciliteter for idræt og fysisk aktivitet

I dette afsnit beskrives det, hvilke fysiske rum og opholdssteder, der findes på Vesterbro, indrettet til idræt, fysisk aktivitet, leg og bevægelse, dvs. hvilke idrætsfaciliteter huser organiserede idrætsaktiviteter i foreningsregi og/eller kommercielle tilbud om idræt og fysisk aktivitet. I kapitel 3 beskrives hvilke fysiske rum, der danner ramme om ikke-organiserede eller semiorganiserede idrætsaktiviteter, leg og bevægelse i bydelen. Formålet er at skabe overblik over, hvilke fysiske rum og arealer, som er tilgængelige for bydelens borgere - udendørs såvel som indendørs. I forlængelse heraf vil det i kapitel 4 blive beskrevet, hvilke aktiviteter, der tilbydes i forenings- og klubregi og hvilke semi-organiserede og kommercielle aktivitetstilbud, der tilbydes borgerne på Vesterbro - med særlig fokus på tilbud for projektets målgruppe af 10 til 14årige. Det har desuden været tanken at afdække brugen af de *uformelle* udendørs rum og arealer. Dette har imidlertid kun været muligt i meget begrænset omfang årstiden taget i betragtning.

Idrætsfaciliteter og andre formelle fysiske rum

Af idrætsanlæg eller indendørs faciliteter - indrettet specifikt til idræt, fysisk aktivitet eller anden form for bevægelse og leg - findes på Vesterbro følgende:

1. *DGI-byen*
2. *Idrætsfabrikken i Valdemarsgade*
3. *Bavnehøj Idrætsanlæg/Bavnehøj Friluftsbad*
4. *Vesterbro Svømmehal*
5. *Dansehallerne på den tidligere Carlsberg-grund*
6. *Copenhagen Skatepark på Enghavevej*
7. *Boblehallen og Halmlageret* (renoveres og åbnes i løbet af 2010)
8. *Streetmekka* (åbner 2010)

Derudover disponerer bydelen over rekreative udendørs arealer, som bl.a. anvendes til fysisk aktivitet, ophold og bevægelse af mange forskellige brugergrupper:

1. *"De røde baner" på Litauen plads (boldarealer samt to idrætscontainere)*
2. *Enghave Plads* (med skateområde, boldareal mv.)
3. *Enghaveparken med boldarealer samt bemandet legeplads* (Enghaven)
4. *Skydebanehaven* (med bemandet legeplads)
5. *Sønder Boulevard* (græs- og grusarealer, boldbure, bordtennisborde mv.)
6. *Halmtorvet* (basketkurv og indhegnet areal)

DGI-byen

DGI-byen rummer følgende fysiske rum for idrætsaktiviteter og bevægelse: 1) Vandkulturhuset, 2) Idrætshuset, 3) Gymnastikhuset, 4) Forsamlingshuset, 5) Sportshuset 6) Skyttehuset 7) ND-salen 8) Træningshuset (fitness) og endelig 9) Foyeren/cafeområdet, hvor der findes bordtennisborde til fri afbenyttelse. Foyer-området bruges derudover til særlige idrætslige aktiviteter og arrangementer.

> *DGI-byen har jo godt nok postnummer på Vesterbro, men med sin beliggenhed lige bag ved Københavns Hovedbanegård er den jo hele Københavns - og i virkeligheden også omegnskommunernes idrætsfacilitet* (Charlotte Bach Thomassen, DGI Storkøbenhavn).

Som ovenstående citat vidner om, er DGI-byen hele Storkøbenhavns og ikke kun Vesterbros idrætsfacilitet. DGI-byen huser således både lokale idrætsforeninger (bl.a. *Gymnastik- og Idrætsforeningen SALTO City*, *Studentersettlementets Boldklub (SSB), Fægteklubben Trekanten, Baltic Basket, Vesterbro Vandidræt i Vandkulturhuset (VVV) Jundokan Karate København, Foreningen Friluftsliv og Klatring m. fl.)*, men i høj grad også idrætsforeninger fra hele det øvrige København samt idræts- og vandaktiviteter i aftenskoleregi. Derudover er DGI-byen vært for Vesterbroskolernes idræts- og svømmeaktiviteter i forbindelse med svømme- og idrætsundervisning, for Rysensteen Gymnasiums idræts-undervisning samt for skoler fra andre bydele i København. Endelig er der en række forskellige børne- og fritidsinstitutioner i og udenfor bydelen, der benytter idrætsog svømmefaciliteterne i DGI-byen. I dette notat beskrives alene de idrætsaktiviteter, der foregår i forenings- eller andet regi, med adresse på Vesterbro. I bilag 1 findes en oversigt over de idrætsforeninger, der er forankret på Vesterbro/ Kongens Enghave, og som tilbyder idrætsaktiviteter for projektets målgruppe af børn og unge i alderen 9-15 år, såvel i DGI-byen som i bydelens øvrige idrætsfaciliteter.

Sideløbende med idrætsorganisationernes og skolernes idrætsaktiviteter fungerer Vandkulturhuset som offentlig svømmehal for alle borgere og har åbent for svømning og kurbad på alle ugens dage[12]. På hverdage disponerer Børn og Unge Forvaltningen over de fleste af tiderne i DGI-byens idrætshaller i dagtimerne[13]. Ledige lokaler i DGI-byen lejes til foreninger, private, virksomheder mv.[14].

12 Vandkulturhuset i DGI byen har åbnet mandag til torsdag i tidsrummet 6.30 -22, fredag 6.30 – 20, lørdag 9.00 – 19.00 og søndag 9.00 -18.00.

13 Det er skoler og gymnasier såvel i som udenfor bydelen, der benytter DGI-byens idrætsfaciliteter. Af Vesterbroskolerne er det; Oehlenslægergade skole, Tove Ditlevsens skole, Vesterbro Ny skole samt Rysensteens Gymnasium og derudover Københavns kommunes Ungdomsskole samt aftenskolerne FOF, og Afspændingspædagogernes Aftenskole. Endelig er der en række forskellige børneinstitutioner (Vestervang, Sion Børnehave, Myretyren, Indre By fritidshjem, Brandsta, Speciel Fritidshjemmet Rughave, Hoffmanns minde, Guldregn, Æbleø , Solsikken, Askovgården /HSVØ, Lønstrug, Rosenvang, Fredrikshøj, og Stubmøllen), der kommer fast i DGI-byen.

14 Rigtig mange idrætsforeninger tilbyder idrætsaktiviteter i DGI byen. Af foreninger forankret på Vesterbro er det bla. idrætsforeningerne; SALTO City, Studentersettlementets Boldklub (SSB), Fægteklubben Trekanten, Baltic Basket, Vesterbro Vandidræt i Vandkulturhuset (VVV) Jundokan Karate København, Foreningen Friluftsliv og Klatring, FIK, GI 40, IOF, LOF /VGRA, PUK, U&U/CSV, VBIK, VIK/VAND, PP, Pensionidræt, F&I, IAHD (International Association for Handicapped Divers), EITAN, den fri forening, Gigtskolen, Amager Linedance, Bims,

Idrætsfabrikken - et decentralt idrætsanlæg.

Idrætsfabrikken er beliggende i Valdemarsgade 14 og er en selvejende institution, der blev etableret i 2000 af Kristeligt Studenter Settlement (KKS) og Studentersettlementets Boldklub (SSB) i fællesskab. Idrætsfabrikken har sin egen bestyrelse og en økonomi, der er uafhængig af de stiftende parters. Idrætsfabrikken er tænkt som en med– og modspiller til de typiske centrale idrætsanlæg. Idrætsfabrikkens ambition har fra starten været at etablere et idrætsanlæg, der kunne påtage sig andre opgaver end at være administrator for lokaleudlejning og drift. I idrætsfabrikkens tilfælde er det tænkt, at anlægget skal påtage sig en offensiv rolle i forhold til bydelens idrætssvage grupperinger og enkeltpersoner.

Da Idrætsfabrikken blev indviet som et decentralt idrætsanlæg med rum for fysisk aktivitet for bydelens svagere borgergrupper, skete det ifølge Peter Gorm[15] dels ud fra den overbevisning, ”*at DGI- byen hurtigt ville blive fyldt op af de velfungerende foreninger med stærke administrationer*” og dels en formodning om, at dette anlæg ikke ville kunne tilbyde aktiviteter for nogle af de borgergrupper i byen, der ”*ikke kunne gøre sig”* i et større anlæg - som DGI-byen. Man mente således, at det var nødvendigt at etablere idrætsfabrikken som et modstykke til DGI-byen, med aktiviteter for en bredere målgruppe og med fokus på det frivillige sociale arbejde i bydelen.

> *Da SSB i mange år har arbejdet med gadeidræt og haft til opgave at samle op på nogle af de idrætssvage, kunne vi se, at mange af vores grupper ville blive tabere, fordi de slet ikke kunne komme ind der. Det ville fx være svært for indvandrerkvinder og demente, for hvor skulle de være med deres krav til rum osv. Så vi arbejdede på at få etableret idrætsfabrikken som et decentralt anlæg, som i princippet har til formål – modsat alle andre anlæg; at leje lokaler ud og drive anlæg – at igangsætte og understøtte aktiviteter for idrætssvage grupperinger. Det kunne være psykisk syge, det kunne være narkomaner, det kunne være indvandrerkvinder, og det kunne være børn og unge generelt, som jo har været idrætssvage i mange år på brokvartererne* (Peter Gorm, Studentersettlementets Boldklub).

Idrætsfabrikken fungerer således først og fremmest som base for Studentersettlementets Boldklub samt en række mindre idrætsforeninger - men også som *værested* for lokalområdets mange små foreninger samt mere eller mindre organiserede aktiviteter - ikke mindst med særligt fokus på børn og unge, der ikke umiddelbart finder vej til de etablerede anlæg. Idrætsfabrikken støtter meget forskellige idrætstiltag for børn og unge samt nye foreningstiltag, og den forsøger at tilgodese muligheden for idrætsaktiviteter for perifergrupper i form af fx ”idræt for psykisk syge”, ”idræt for personer i alkohol- og narkoafvænning”, ”idræt for børnehaver”, og ”idræt for voksne indvandrere”. Herudover rummer idrætsfabrikken også ”helt almindelig idræt” og har endvidere stor fokus på brugerindflydelse og ansvar. Nogle af de idrætsforeninger eller klubber, der holder til eller

Flying Circus, Fodboldsammenslutningen FSV, HK94, KFUM, KKG, Københavns Frisbee Klub, Pan Idræt, Politiets Idrætsforening, Run, Vesterbro Rulleskøjteklub, Vestia, Ældre i Bevægelse.

15 Peter Gorm er daglig leder på Idrætsfabrikken og formand for SSB´ s bestyrelse.

træner i Idrætsfabrikken, er: *Studentersettlementets Boldklub (SSB), Københavns Bokseklub, Fremad, Heptown, SKK, GMCB, FC Pluto, IF, FC DBK, TCK, KIFU, Reschin, Aikido, Dojo, Jukuryu, IM, Kong Fu, Kæmperne, Budo, Vestia, CPH Crocodiles, Kendo klub,* samt *Hockey Chicks.* Derudover har privatskolen *Børneuniversitetet* i Valdemarsgade, *Sprogskolen for voksne*, værestedet *Fisken*, børnehaven *Kongerosen*, samt projekt *Gang i Gaden* faste tider i Idrætsfabrikken. Og der findes såvel en tyrkisk og en græsk kulturforening, der ligeledes holder til i Idrætsfabrikkens lokaler.

Af fysiske faciliteter råder Idrætsfabrikken over en *sportshal* på ca. 540 m2, som benyttes til alle slags idræt: boldspil, gymnastik, leg mm., men derudover også til filmfremvisning på storskærm, store møder, generalforsamlinger, fester, teater for op til 300 personer. Derudover er der *værkstedet*, som er et lokale på ca. 240 kvm, der primært benyttes til kampsport, dans og gymnastik, samt *maskinrummet* på ca. 100 m2, ligeledes med en fleksibel indretning til diverse idrætsaktiviteter såsom boksning, dans, bordtennis, legestue, småbørns- og ældregymnastik, møder osv. Og endelig er der en ny idrætssal under opbygning, som forventes at stå færdig i starten af 2010. På 1 sal i Idrætsfabrikken findes tre lokaler**:** *Støberiet***,** *Produktion I* og *Produktion II* samt en cafe med køkken og en terrasse. De tre lokaler er henholdsvis på ca. 100, 90 og 50 m2 og kan alle bruges fleksibelt i forhold til idrætsaktiviteter, såsom bevægelse, kampsport, selvforsvar, dans, bordtennis, legestue, småbørns- og ældregymnastik m.m., men også til filmfremvisning, møde- og foreningslokaler og diverse Internet og PC arrangementer. Hele 1. salen udlejes samlet til festarrangementer, hvor der kan være op til 150 personer.

Andre idrætsanlæg

Bavnehøj Idrætsanlæg ligger på Enghavevej 90. Af fysiske faciliteter råder Bavnehøj Idrætsanlæg over en stor *idrætshal***,** hvor der primært spilles håndbold og volley, en *træningssal***,** som bruges til gymnastik, børnehave/legeaktiviteter samt til kickboksning, et *bokselokale***,** et *vægtløftningslokale* samt to *græsfodboldbaner* udenfor**.** Nogle af de primære idrætsforeninger og klubber, der holder til og træner i Bavnehøj Idrætsanlæg, er: vægtløfterforeningen *AK Gotha, AJAX håndboldklub, fodboldklubben Vestia, bokseklubben CHIN-GU Enghave Volleyball Klub, Studentersettlementets Boldklub (SSB) og Valby IK (Boksning).* Enghave skole og Vesterbro Ny skole er faste brugere af Idrætshallen.

Vesterbro Svømmehal er beliggende i Angelgade 4, med Københavns Kommunale integrerede institution Bryggergården som nærmeste nabo. *Svømmehallen* er indrettet som et kombineret svømme- og springbassin på 25 x 12,5 meter, med 1 og 3 metervippe. Derudover er der indrettet et *motionscenter* på 1. sal udstyret med træningsmaskiner med udsigt ud over svømmebassinet. Svømmehallen har offentlig åbningstid på alle ugens dage[16]. De Vesterbro skoler, der har svømmeundervisning i Vesterbro svømmehal, er Vesterbro Ny skole, Oehlenschlægergade skole, Tove Ditlevsens skole samt Engskolen. Derudover Bavnehøj skole samt en række Valby skoler. De klubber og foreninger, der har hal-tider

16 Åbningstider i Vesterbro Svømmehal: Mandag 10.00 - 21.30, tirsdag 7.00-18.30, onsdag 7.00-19.30, torsdag 7.00-18.00, fredag 7.00 – 17.00, lørdag/ søndag 9.00- 14.30. Motionscenteret har åbent i samme tidsrum og lidt længere et par af aftener.

i svømmehalen, er; *Københavns Kommunes Ungdomsskole på Vesterbro, IF Kæmperne MK31, USG, GI40/Hermes, KFIU, Helgoland, USG, FDF K20, PAN, Padleklubben,* og endelig er der fælles dykkertræning *for KSdyk, Sub, Aqua* (se bilag 1).

Copenhagen Skatepark ligger på Enghavevej 78. Tidligere var Copenhagen Skatepark et malerværksted for Københavns sporvogne, men da Københavns Kommune i 2006 skød penge i projektet, og Københavns Idrætsanlæg fik renoveret hallen, gik skate-foreningen ”Royal Copenhagen Skate”´s drømme om at få opført en skatepark i København i opfyldelse. Copenhagen Skatepark tilbyder skate-skole to eftermiddage om ugen. Undervisningen foregår hver mandag mellem kl. 16 og 20 og fredag mellem 15 og 19 i Copenhagen Skatepark. Copenhagen Skatepark holder i dette tidsrum kun åbent for skateskolen. Der undervises i hold, der er delt op efter, hvor god man er til at stå på skateboard. Derudover undervises der i hold for de mindste børn i alderen 4 til 8 år, og der tilbydes et specielt hold for piger[17]. De øvrige åbningstider er for alle, såvel medlemmer som ikke medlemmer, der betaler forskellig entré. Det er muligt at leje skateboard og beskyttelsesudstyr i hallen.

Dansehallerne på Carlsberg

Den tidligere Carlsberg grund huser i dag forskellige kulturinstitutioner samt mindre virksomheder – og flere kommer til. En af kulturinstitutionerne er *Dansehallerne*, som åbnede 16. august 2009 i den gamle TAP E hal, og som nu udgør Nordeuropas største institution for moderne dans, repræsenteret ved de 3 største danseinstitutioner i Danmark: *Dansk Danseteater, Dansescenen og Dansens Hus.*

Dansk Danseteater er et teater- og dansekompagni, som turnerer såvel nationalt som internationalt med deres forestillinger.

Dansescenen, som er Københavns teater for moderne dans, har ligeledes til huse i Dansehallerne på Carlsberg. Her opføres et væld af moderne danske danseforestillinger, internationale gæstespil samt børne- og ungdomsforestillinger. Det mangfoldige danseprogram præsenteres på 2 scener; ”*Store Carl*” og ”*Lille Carl*”, samt en mindre foyerscene

17 Yderligere information om skateskolen findes på skateskolen@copenhagenskatepark.dk

”*Mini Carl*”. Der danses ca. 20 produktioner om året, hvoraf Dansescenen selv producerer en del af forestillingerne. Derudover har dansescenen en lille sektion, der hedder ”*Ung dansescene*”, som bla. har *juniorkompagniet* med unge talentfulde dansere mellem 15 og 18 år. Udover scenerne Store Carl, Lille Carl og Mini Carl råder Dansescenen over forskellige værkstedsrum, som lejes ud. For børn og unge tilbyder Dansescenen desuden *Dans i Skolen,* som er støttet af Københavns kommune. Dans i Skolen er et projekt, der tager ud på københavnske skoler og danser i perioder på et halvt år. Dans i skolen gennemføres bla. på Vesterbro Ny skole, som har indgået tæt samarbejde om dansetemauger mv. for alle skolens elever i forskelligt omfang på de forskellige klassetrin.

Dansens Hus

Dansens Hus er en selvejende institution under Kulturministeriet, der blev etableret i 1986. Tidligere havde Dansens Hus til huse i Hørsholmsgade på Nørrebro, men i sommeren 2009 flyttede Dansens Hus til Carlsberg-grunden på Vesterbro. Dansens Hus er først og fremmest et hus for professionelle dansere, idet det dels fungerer som træningssted for moderne dansere, som tilbydes ´morgenklasser´ i huset, og dels findes der faciliteter i form af seks studier, som kunstnere og koreografer kan låne eller leje til forskellige danseprojekter. Igennem årene har der derudover været forskellige ”knopskydninger” på Dansens hus i form af forskellige igangsatte projekter. Bla. er der oprettet et *projektkontor,* som fungerer som en slags administrator og rådgiver for kunstnere eller kompagnier, der har fået økonomisk støtte, men som ikke selv har det administrative apparat til at styre økonomien, og som kan få hjælp til at lave PR mv.

Siden 2005 har Dansens Hus haft to *dansekonsulenter* ansat, hvis formål er at udbrede kendskabet til dans for børn og unge på landsplan i form af forskellige projekter, som udvikles i samarbejde med kommunerne.

Dansens Hus har bla. fået midler fra Kunstrådet til iværksættelse af formidlingsordningen *Dans for Børn*, som indeholder danseforløb (både forestilling og workshop) til børn i dagtilbud og folkeskolens yngste klasser i hele landet. Dans for Børn er en fireårig formidlingsordning. Takket være dette tilskud kan ordningen tilbydes til en pris, som gør, at de fleste kommuner og institutioner har mulighed for at deltage. Ordningen gør det muligt for kommunerne at præsentere dansebesøg af høj kvalitet til mange børn i skoler og børnehaver. Et dansebesøg består af en kort forestilling og en workshop, hvor børnene selv prøver at skabe dans. I forbindelse med dansebesøgene får lærere og pædagoger tilbudt en workshop, som giver dem redskaber til at gå videre med dans i skoler og institutioner. Forsøgsordningen *Dans for Børn* løber fra skoleåret 2007/08 til skoleåret 2010/11 og omfatter bl.a. etableringen af et kontaktnet i en lang række kommuner samt kunstneriske formidlingsaktiviteter, der inddrager børnene aktivt.

Med støtte fra Trygfonden gennemførte dansekonsulenterne i Dansens hus i 2007 projektet *Dans i ottende* i forbindelse med ”Gang i Danmark”, hvor i alt fire kommuner deltog[18]. Projektet gik ud på at tilbyde bevægelse og fællesskab i form af et danseprojekt til

18 De kommuner, der deltog, var Nørrebro i København, Furesø, Århus og Haderslev. For nærmere info om dette projekt se hjemmesiden: www.dansenshus.dk/indhold.asp?side=4&menu=129&id=950

fire 8. klasser i socialt belastede skoleområder. Et danse-kompagni kom ud på skolerne og arbejdede med eleverne i en 6 ugers periode. Eleverne var med til at udvikle og skabe en danseforestilling, hvor også de professionelle kunstnere var med på scenen. Danseforestillingerne blev opført for familie og skolekammerater. Ifølge dansekonsulenten Anna Katrine Korning i Dansens Hus forløb processen meget forskelligt i de forskellige kommuner.

> *En af grundene til, at det lykkedes godt her i Hovedstaden var bla., at det var kompagniet Uppercut, som varetog undervisningen. De arbejder med breakdance, og har erfaring med at arbejde med de "hårde"vungdoms typer. Så de var rigtig gode til at gå i dialog med dem, og møde dem, der hvor de nu var* (Dansekonsulent i Dansens Hus).

Udover disse projekter har Dansens Hus mange andre løbende projekter og tiltag i samarbejde med kommuner. Et af disse er *Danseballaden,* som er et tilbagevendende sommerprojekt, et projekt som Dansens Hus har gennemført siden 2002 i skolesommerferien. Over 35 kommuner deltager i årets Danseballade, som er en pendant til DBU´s Fodboldskole. I juli og august måned får børnene mulighed for at få besøg af professionelle dansere og koreografer, der sammen med børnene skaber en danseforestilling på en uge. Som afslutning på projektet mødes kommunerne regionalt og afholder en fælles Danseballadedag, hvor alle de deltagende børn mødes og danser og viser deres danseforestillinger for hinanden, familie og venner. Dansens Hus arbejder på at få Københavns kommune inddraget i 2010.

Selvom Dansens Hus først og fremmest er et hus for professionelle dansere, arbejdes der også på at gøre stedet til et hus, hvor *alle* målgrupper og aldersgrupper kan "møde" den moderne dans. I den forbindelse har Dansens Hus hjulpet til med etableringen af en lille nystartet forening, *"Stands & Dans"*, der tilbyder moderne dans for børn og unge.

> *Vi har private danseskoler, der lejer vores lokaler om aftenen og tilbyder dans. De tilbyder f.eks. ballet, ballroom-dans og alt muligt andet, men ikke så meget moderne dans. Og så tænkte vi; "Det kan simpelthen ikke passe, at vi har et hus for moderne dans, og så kan borgerne ikke komme og gå til det i deres fritid, (....). Så nu prøver vi at igangsætte og få nogle dansere til at lave en forening". Vi var med til at igangsætte etableringen, og nu er der rent faktisk en forening, som hedder Stands&dans og som lejer sig ind i lokalerne.* (Dansekonsulent i Dansens Hus).

Af fysiske faciliteter råder Dansens Hus over seks studier. Dansk Danseteater har desuden deres eget studie. Derudover findes der en meget stor foyer, som bla. bruges til større arrangementer samt skiftende udstillinger mv.

I forhold til Go-Actives indsatser stiller dansekonsulenten i Dansens Hus sig meget positiv i forhold til at bidrage og til i samarbejde med Go-Active at udvikle et projekt i forhold til projektets målgruppe.

> *Vi vil rigtig gerne indgå et samarbejde. Den måde, vi arbejder på, er jo meget noget med at igangsætte nogle processer i forhold til dans, bevægelse og samarbejde. Vi kan se, at børnene rykker i forhold til samarbejde og i forhold til deres egen udvikling gennem danseprojekterne. På den måde arbejder vi også i dybden.* (Dansekonsulent i Dansens Hus).

Dansens Hus vil i høj grad kunne bidrage med viden og erfaringer om gennemførelse af forskellige projekter. Erfaringer med at komme ud til de steder, hvor børnene befinder sig i deres hverdag, og hvor det er vanskeligt at forestille sig at "flytte" børnene til andre fysiske lokaliteter i bydelen.

> *Jeg ser mulighederne i .... , ja nu nævnte du fx Engskolen, der ser jeg helt klart, at vi vil kunne bidrage med noget viden omkring motorik, samarbejde og at skabe nogle gode bevægelsesvariationer, uden at det bliver sådan meget stiliseret dans. Vi KAN noget på det område, ikke mindst i forhold til at skabe anderledes læringsrum. (....) Det handler også om, at der fx er nogle motoriske udviklingstrin, du skal igennem, og som kommer til at indvirke på læsningen fx, og der har vi nogle læringsmetoder til at gå ind at arbejde med det. (.....) Og udfordringen bliver så måske nok, at vi kommer med noget, de ikke er vant til, og det betyder også, at det kræver en stor portion opbakning fra lærernes side for at det lykkes.* (Dansekonsulent i Dansens Hus).

Et andet nærliggende projekt, som Go-Active muligvis ville kunne indgå et samarbejde med Dansens Hus om, kunne være et projekt i stil med det tidligere omtalte projekt *dans i ottende*[19], hvor fokus bla. var børn og unge med sociale vanskeligheder i Københavns Nordvest kvarter. En vigtig forudsætning for at gennemføre konkrete projekter og tiltag er, fremhæver dansekonsulenten, at man får lærernes fulde opbakning til iværksættelse af de konkrete projekter, hvilket ikke altid er en selvfølge.

> *"Når vi kommer på besøg, så kan vi mærke om klasserne fungerer, og om der er respekt mellem lærer og elever. (.....) Læreropbakningen er jo utrolig vigtig, at de bakker op, og at de er der – og så kender de børnene, så de også kan gå ind… (....) så de er utrolig vigtige! Men der, hvor man kan mærke, at der ikke er nogen respekt, der er det næsten bedre, at de ikke er der, for det skaber jo nogle dårlige forudsætninger for at arbejde med dem. Der er ikke nogen selvfølgeligheder i det her"* (Dansekonsulent i Dansens Hus).

Boblehallen, Halmlageret på Carlsberg og Streetmekka på Enghavevej

Udover de ovenfor beskrevne fysiske faciliteter og rum for idræt, bevægelse og dans er der i bydelen tre nye fysiske steder på vej, som alle tre skal huse street-aktiviteter af forskellig art: *Boblehallen* og *Halmlageret* på Carlsberg grunden samt *Streetmekka* på Enghavevej.

19 Se nærmere omtale heraf på side 19 i dette notat.

I *Boblehallen* på Carlsberg har Vesterbro Idræts Samvirke og Studentersettlementet lejet sig ind for en tidsbegrænset periode. Her er det tanken, at der skal foregå forskellige street-aktiviteter, og hallen vil blive taget i brug lige så snart, den er godkendt af myndighederne. Et tilsvarende projekt er planlagt i Halmlageret, hvor foreningen *Streetmovement.dk*[20] har planer om at iværksætte forskellige street-aktiviteter.

Streetmekka er et multikulturelt ungdomshus - indrettet til Street-basket, Street-dance, Parkour og DJ-skole - som er planlagt til at åbne i starten af 2010, og som kommer til at ligge på Enghavevej 82, tæt på Copenhagen Skatepark. Stedet henvender sig til *"de mange unge, der ikke er tiltrukket af den klassiske foreningskultur, hvor man skal træne på faste tidspunkter og følge nogle helt faste regler"*[21] Kræfterne bag etableringen af Streetmekka har først og fremmest været GAM3, en forening under Københavns kommune, der siden 2002 bla. har afviklet street-basket samt hiphopaktiviteter i socialt belastede områder i større danske byer[22]. Af Streetmekka´s hjemmeside fremgår det, at den primære målgruppe, som stedet henvender sig til, er "*storbyens multietniske ungdom mellem 12 og 25 år*", mens den sekundære målgruppe er "*den kreative klasse mellem 25-35 år, dvs. personer i kreative erhverv med et stillesiddende arbejdsliv bag skærmen".*

> *StreetMekka er først og fremmest tiltænkt storbyens multietniske ungdom med et hjerte, der banker for street-kulturen*[23].

Tanken er, at den street kultur, som dyrkes på gader og stræder i sommermånederne, fortsat skal kunne udfolde sig i de kolde vintermåneder i det kommende multikulturelle ungdomshus på Enghavevej.

20 Forening, der tager sit afsæt i streetmovement og parkour-aktiviteter.

21 www.streetmekka.dk

22 Af GAM3´s hjemmeside fremgår det, at de igennem de sidste fem år har haft mere end 10.000 deltagere ved sine åbne arrangementer på gadeplan. Størstedelen har anden etnisk baggrund end dansk (65,5 % i 2006) og knap hver femte er pige (18,9 % i 2006). (kilde: www.gam3.dk/index.php/denmark)

23 www.streetmekka.dk

5. Tilgængelige arealer til idræt, leg og bevægelse

Indenfor forskningen i de fysiske omgivelsers betydning for børns fysiske aktivitet er ”tilgængelighed” samt ”adgang til faciliteter” centrale dimensioner (Troelsen et. al. 2008). En række – primært amerikanske - undersøgelser viser bla., at nogle af de faktorer, der har betydning for børns fysiske aktivitet handler om adgang til rekreative områder, parker, skoler og udendørs legearealer (parker og legepladser indenfor 800 meter fra bopælen), adgang til faciliteter med god aftenbelysning, samt at de fysiske steder opleves trygge/sikre af brugerne (Ibsen, Toftegaard, Klinker, 2010). Derudover viser disse undersøgelser, at der er sammenhæng mellem adgang til offentlig transport, antallet af biler, fortove og regulerede vejkryds og børns fysisk aktivitet. (Ibsen, Toftegaard, Klinker, 2010). I dette afsnit beskrives hvilke arealer, der er tilgængelige for idræt, leg og bevægelse på Vesterbro.

”De røde baner” på Litauen Plads

Et centralt sted i bydelen for idrætsaktiviteter, leg og samvær er *de røde baner*, som er beliggende på Litauen plads, og fungerer som et centralt mødested og aktivitetsområde med mange forskellige brugere. I dagtimerne fungerer de røde baner som idrætsplads og udvidet skolegård for eleverne på Oehlenslægergade skole.

I eftermiddagstimerne bliver stedet derudover brugt af børn fra Saxoly fritidshjem, som har lokaler på selve pladsen og er nabo til Oehlenslægergade skole. Derudover foregår mange af Studentersettlementets børne- og unge aktiviteter i samarbejde med SSB på de røde baner, idet der her er opstillet to idrætscontainere, som i sommerhalvåret er bemandet et par gange om ugen. Og endelig er ”de røde baner” en central plads for kvarterets beboere i det hele taget. Til trods for den begrænsede plads og de mange forskellige brugere

forlyder det fra flere af de interviewede, at de forskellige brugere enes relativt fornuftigt om adgangen til boldbanerne på pladsen.

Enghave Plads

På Enghave Plads findes bla. et skatemråde, en institutionslegeplads, samt et grusbelagt cirkulært område indhegnet af træer og bøgehække, som er indrettet og appellerer til bla. basket og andre boldspilsaktiviteter. Området fremstår umiddelbart meget øde og nedslidt, men i betragtning af tidspunktet, hvor denne kortlægning er gennemført, er det givetvis ikke et sandfærdigt billede af virkeligheden.

Af Benny Skyttes idékatalog ”Mere bevægelse i byens rum” (Schytte, 2009) fremgår det da også, at området er meget besøgt og bliver brugt rigtig meget endog hele året rundt.

Enghaveparken

Enghaveparken rummer boldarealer til fodbold, basket mv., et vandbassin, en rosenhave, en teatertribune samt en offentlig bemandet legeplads.

På Vesterbro er der i alt seks offentlige legepladser, hvoraf de to af legepladserne er bemandet med pædagogisk personale[24], *Enghaven* legeplads beliggende i Enghaveparken mellem Ejderstedgade og Enghavevej samt legepladsen i *Skydebanehaven*, beliggende i Absalonsgade 12. Derudover findes fire andre legepladser i bydelen: *Saxoparken* i Mat-

24 Samlet set findes der i København 22 bemandede legepladser i København. Tidligere har de offentlige legepladser hørt under BUF men i 2009 besluttede borgerrepræsentationen at lade administrationen af de bemandede legepladser overgå til Teknik- og Miljø forvaltningen.

hæusgade, *Broagergade* i Broager Legegade, *Enghave Plads på* Enghavevej mellem 42 og 56, og endelig *Sønder Boulevard* ud for Bodilsgade, der først og fremmest appellerer til leg for småbørn. I dette notat beskrives derfor kun de to større bemandede legepladser, da det først og fremmest er disse legepladser, at de 10-13 årige børn, som er projekt Go-Actives målgruppe, finder hen til.

Legepladsen i Enghaveparken

Den offentlige legeplads i Enghaveparken, som er bemandet med pædagogisk personale, synes i høj grad også at fungere som værested for en gruppe af børn og unge, som ikke går i klub eller fritidshjem. Indendørs tilbydes socialt samvær med de voksne, der bemander legepladsen, og de andre børn. Indenfor tilbydes lektiehjælp og der er mulighed for at spille gameboy og andre spil mv. Legepladsen er indrettet primært med *funktionelle* legerum (Petersen, 2010)[25], som er udstyret med 1) klatretårn med bla. rutschebane, rebstige og brandmandsstang, 2) svævebane, 2) legehuse 3) 3-sidet (lodret) klatrevæg, 4) sandkasse 5) bordtennisbord bagved huset.

Derudover er det muligt at låne forskelligt legeudstyr på pladsen (cykler, stylter og andet legeudstyr).

Legepladsen i Skydebanehaven

Den bemandede legeplads i Skydebanehaven har været under ombygning i forbindelse med projekt *Plads til Leg* i Københavns kommune. Den nyrenoverede legeplads blev indviet i slutningen af december 2009. Under renoveringen af denne legeplads beskrev en af de pædagoger, der er ansat på stedet, sine forventninger til den fremtidige udformning af legepladsen således:

25 Det funktionelle legerum appellerer til at vi leger, det som arkitekten/planlæggeren har tænkt, da hun indrettede legepladsen (der rutsches på rutschebanen, klatres i klatrestativet). I modsætning til det funktionelle legerum lader det skulpturelle legerum lader i højere grad muligheder stå åbne, idet det ikke på forhånd er defineret, hvad det skal bruges til. Det tilbyder varierede sanseoplevelser og muliggør, at den legende selv finder på og inspireres til at bygge om og digte videre på "det arkitektoniske oplæg". (Petersen, Lise Specht; Legens fysiske miljø i "Bevægende rammer - en antologi om fysiske omgivelsers sammenhæng med bevægelse og sundhed", Red.: Jens Troelsen, Syddansk Universitetsforlag (In Press).

Der kommer en speciellavet tre meter høj papegøje, som bliver meget meget flot. Og den har historie til skydebanen, fordi man jo havde papegøjeskydning hernede, når Kongen og de fine herrer hang en træ-papegøje op, så det bliver skydebanehavens vartegn. Så den kommer til at tage et stort område af asfalten her (Pædagog ansat på Skydebanehavens legeplads).

Ifølge personalet er der en fast børnegruppe på ca. 50 børn, som kommer på legepladsen i Skydebanehaven.

De, der ikke går i klub eller på fritidshjem, det er deres sted. Og de er i alderen fra 5 til 17 år. (Pædagog ansat på Skydebanehavens legeplads)

Heraf er størstedelen af denne gruppe børn med anden etnisk baggrund end dansk. Derudover er der mange skoler, fritidshjem, børnehaver og vuggestuer, der benytter legepladsen i hverdagen og desuden vrimler det ifølge den pædagog, der er ansat på legepladsen, med forældre og deres mindre børn i weekenderne eller på sommereftermiddage, hvor der godt kan være 100 til 150 mennesker på legepladsen.

Sønder Boulevard

En af Københavns længste boulevarder er Sønder Boulevard på Vesterbro. Tidligere var Sønder Boulevard en meget trafikeret gade, der var dårlig egnet til leg og rekreativt ophold, men det er der nu blevet ændret på. Strækningen fra Halmtorvet ned til Enghave station er blevet renoveret, og den nye boulevard blev indviet i 2008. Sønder Boulevard er indrettet med forskellige græsområder, grusarealer, plantebede, kampesten og forskellige slags træer. Derudover er der etableret to overdækkede boldbure med henholdsvis asfalt og kunstgræsbelægning samt to bordtennisborde, hvor det er muligt at låne bat og bolde i en nærliggende kiosk.

Ud for Bodilsgade er der anlagt en interessant småbørnslegeplads udformet som et klatrelandskab med et skibsvrag og omkringliggende vraggods, og endelig er der anlagt et offentligt toilet.

På den sidste del af Sønder Boulevard fra Enghave station ned mod Carlsberg grunden er der etableret endnu et boldbur, mens den sidste del af den planlagte renovering på dette stykke endnu ikke er foretaget.

På grund af årstiden for denne undersøgelse (november/december) er det meget begrænset, hvad der er blevet observeret af idræts- og legeaktivitet på de besøgte steder. Et par gange er der dog observeret lidt boldspilaktivitet i et af boldburene, og trafikken for forældre med barnevogne - ind og ud af de mange nye Vesterbro caféer - er livlig på Sønder Boulevard. Om brugen af den renoverede Boulevard skriver Benny Schytte imidlertid, at Sønder Boulevard bruges flittigt til bevægelse, leg og ophold hele året rundt (Schytte, 2009):

> *Boldburene er en meget stor succes. De er i brug hele dagen, om aftenen, i weekenden og hele året rundt. Og det er ikke kun børn og unge, som benytter boldburene,*

det samme gør mange voksne. Kvaliteten af boldburene er meget høj og tag over boldburet er bare et `must` i dette gademiljø med bilkørsel (Benny Skytte, 2009).

Halmtorvet

På Halmtorvet findes bl.a. et område indrettet til basketball- og petangue-område. Det er ligeledes et område, hvor det pga. årstiden for denne kortlægnings gennemførelse er vanskeligt at vurdere i hvilket omfang, dette byrum bliver brugt, samt hvilke aktiviteter stedet anvendes til.

Eleverne på Rysensteens Gymnasiums bruger området til ophold i deres frikvarterer, idet gymnasiet ikke har så meget fysisk plads på gymnasiet. Blandt de interviewede i forbindelse med denne kortlægning er der ikke nogen, der beretter om, at arealet bliver brugt til foreningsarrangementer eller semi-organiserede aktiviteter, så det er formodentlig arealer, der primært benyttes af de lokale beboere.

6. Organiserede tilbud om idræt og fysisk aktivitet

Undersøgelsen af børns idrætsdeltagelse, som Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund gennemførte i 2007 for Københavns Kommune, viste at idrætsdeltagelsen blandt børnene på Vesterbro samlet set er høj, hvis man sammenligner med de øvrige bydele i København, men at det primært er børn fra de ressourcestærke familier, der er idrætsaktive i foreningerne. I dette kapitel ses der på, hvilke tilbud om idræt, fysisk aktivitet og bevægelse, der tilbydes i de foreninger, der eksisterer og er forankret på Vesterbro, for projekt GO-ACTIVES målgruppe.

Idrætsforeningernes tilbud

På Vesterbro findes en håndfuld større idrætsforeninger og mange mindre idrætsforeninger. De større foreninger er *Studentersettlementets boldklub*, *Salto City*, *Vandidræt i Vandkulturhuset*, håndboldklubben *Ajax*, fodboldklubben *Vestia*, *Vesterbro Rulleskøjteklub*, *Baltic Basket*, og *Fægteklubben Trekanten*. Derudover findes en lang række mindre idrætsforeninger, der tilbyder volleyball (*Enghave VK*), boksning (*Københavns Bokseskole* og *Chin-gu bokseklub),* kampsport, ju-jitsu, Kung Fu, Tai Chi og karate (*Shindokan Goju Kai Karate Do*, *Jundokan karate, Tai Chi Chuan foreningen, Tai chi og Kung-Fu forening, Taoistisk Tai chi Forening*), vægtløftning (*AK-Gotha*), svømning og vandaktiviteter (*BIMS*), hockey (*Vesterbro Hockeyklub*) klatring (*foreningen Friluftsliv og Klatring*), streetmovement og parkour aktiviteter (*Streetmovement.dk*) og endelig tilbud om moderne dans og ballet (*Stands&Dans*). De vigtigste foreninger vil blive beskrevet nedenfor. I bilag 1 findes en samlet oversigt over de idrætsforeninger, som har til huse på Vesterbro, og som tilbyder idrætsaktiviteter for børn og unge i alderen 10 - 13 år i bydelen.

Studentersettlementets Boldklub (SSB) var tidligere en del af Kristeligt Studentersettlement, men blev i starten af 2000 udskilt som en selvstændig idrætsforening. I dag er SSB en forening med ca. 2000 medlemmer, hvoraf ca. 1500 er børn og unge. Størstedelen af børne- og ungegruppen befinder sig i aldersgruppen op til 14 år. SSB tilbyder 12 forskellige idrætsaktiviteter, og rigtig mange af dem relaterer til børn- og unge arbejdet i Studentersettlementets klub. De store grupperinger i SSB findes inden for aktiviteterne fodbold og svømning. Derudover tilbydes aktiviteter som håndbold, badminton, bordtennis, gymnastik, spring/hop/leg, budo og karate mv. Af særlige målgrupper blandt børn og unge arbejdes der i SSB specifikt med integration samt med idræts- og bevægelsesaktiviteter for udviklingshæmmede. *Ajax København* er en større håndboldklub, som træner i Bavnehøj Idrætsanlæg på Enghavevej 90 og tilbyder hold for såvel piger og drenge i alderen 7 - 16 år. Tilsvarende er *Vestia* en fodboldklub på Vesterbro med hjemmebane på Bavnehøj Idrætsanlæg, Enghavevej 90. *Gymnastikforeningen Salto City* blev stiftet i 1996 og er medlem af Danske Gymnastik og Idrætsforeninger (DGI). Såvel instruktører som bestyrelse i Salto City er frivillige, der gør en stor ulønnet indsats for at tilbyde gymnastik og idræt til over 1000 medlemmer. Det er frivilligheden, der bærer hele foeningen, og man lægger vægt på at værne om de værdier, som det frivillige engagement har bygget på,

siden man startede i 1996. Foreningen *Vandidræt i Vandkulturhuset på Vesterbro* (VVV) blev stiftet i juni 2001, og begyndte sin første sæson i september 2001 med omkring 300 medlemmer. Alle opgaver i foreningen varetages på frivillig basis af bestyrelsesmedlemmer, som selv er medlemmer af foreningen. VVV er ikke en svømmeklub i traditionel forstand, idet der i VVV ikke findes specifikke svømmehold. Det, der derimod lægges vægt på, er "*at udvikle de muligheder, der ligger i alle mulige former for idræt i vand*". Foreningen er udsprunget af projekt "Vandidræt"[26], hvis intension var at finde nye måder, hvorpå man kunne bruge svømmehallen og få nye brugergrupper ind i svømmehallen. Mange af disse ideer er nu ført videre i VVV. Foreningens mål er, at man skal kunne gå til vandidræt hele livet, dvs. lige fra baby-svømning til ældreidræt i vand. *Vesterbro Rulleskøjteklub* holder til på rulleskøjtebanen i "Plug N Play" i Ørestaden, og har træningstider på banen, hvor hele rulleskøjteanlægget er reserveret til deltagerne i Vesterbro Rulleskøjte Klub´s træning. Klubben blev stiftet i 1995 som en af de første rulleskøjteklubber i Danmark. I dag har klubben både en motionsafdeling, en hurtigløbs- (speed)afdeling samt en afdeling for skater-hockey. Motionsafdelingen tager sig af alle, der har lyst til sjov og sund motion, både begyndere og rutinerede rulleskøjteløbere. Speedafdelingen er for skatere med fart i blodet, hvor fokus er konkurrencer. Hockey-afdelingen har hold både for damer og herrer. Der trænes og spilles kampe rundt om i både indland og udland. *Vesterbro Starz* er en del af Vesterbro Rulleskøjte Klub, som består af to afdelinger: 1) Hockey og 2) Motion/Speed. Klubben er med sine over 800 medlemmer den største i landet. Hockeyafdelingen (Vesterbro Starz) udgør godt 100 aktive, som dyrker skater-hockey på i alt tre herrehold, to damehold og et juniorhold i Danmarks Rulleskøjte unions danmarksturnering. Desuden har klubben et motionshold. Vesterbro Starz har hjemmebane i Enghaveparken. Hvert år arrangerer Vesterbro Starz City Cup; en turnering, hvor de bedste danske skater-hockeyhold deltager. *Baltic Basket* er en basketball-klub, der holder til og er fast forankret på Vesterbro med træningstider i DGI-byen, men det har dog været nødvendigt også at finde træningsfaciliteter uden for bydelen[27]. *Enghave VK* er en volleyballklub på Vesterbro i København. Klubben tilbyder volleyball for spillere af begge køn på flere niveauer og i alle aldre og holder til i Bavnehøjhallen, i DGI-byen samt på Københavns Åbne Gymnasium på Sjælør Boulevard i Valby. *Fægteklubben Trekanten* har træningsfaciliteter to steder i København: I klubbens fægtesal på Ryparkens Idrætsanlæg samt i DGI-Byen. Klubben tilbyder udover voksenhold også fægtetræning for miniorer (6-10 år) og puslinge (10-14 år) (se bilag1) *Københavns Bokseskole* (KBS) er en bokseklub, der holder til og træner i Idrætsfabrikken. Klubben har to hovedafdelinger: én for motionsboksere, som er for dem, der ønsker den fysiske træning uden at ville bokse rigtige kampe, og én for kampboksere. Københavns Bokseskole har medlemmer i alderen 12-40 år – og der er næsten lige mange piger og drenge. *Københavns Karate skole (*Shindokan Goju Kai Karate Do) har lokaler på Gl. Kongevej, men træner på Engskolen på Vesterbro. *Jundokan Karate København* er en lille karate-klub, som blev stiftet i september 2000, og som deler lokaler med Københavns Karate skole på Gl. Kongevej 23. *Foreningen Friluftsliv og Klatring* tilbyder

26 www.dgi.dk/storkoebenhavn

27 Bl.a. i Øbrohuset på Østerbro og Prøvehallen i Valby

klatre-aktiviteter for børn, der er ældre end 15 år, hvilket foregår i DGI-byen. *GI40/Hermes* er en svømmeklub, der holder til i Vesterbro Svømmehal. *Steetmovement.dk* er en forening, som laver streetmovement og Parkour aktiviteter med fælles træning hver søndag på Islands Brygge. Denne træning er åben for alle, uanset om man er ny eller erfaren udøver. *Skabkunst.dk* er en nystartet forening, der samarbejder med Streetmovement.dk. Her arbejdes med parkour- og free-running bevægelser, der passer til gruppens niveau. Aktiviteterne foregår på privatskolen Børneuniversitetet i Valdemarsgade og henvender sig til børn i alderen 6-15 år.

Andre foreningers tilbud

I Valdemarsgade 15 ligger Vesterbros KFUM og KFUK, som er en del af landsforbundet KFUM og KFUK i Danmark. Foreningen blev stiftet i 1891 som KFUM-forening og blev i 1992 omdannet til en KFUM og KFUK forening[28]. Foreningen er tilsluttet distrikt KFUM og KFUK i Storkøbenhavn, og har tre afdelinger: en børneafdeling, en ungeafdeling (for unge i alderen 18-30) og en voksenafdeling (for de, der er over 30).

Børneafdelingen mødes i lørdagsklubben i Frederiksholm Kirke i Louis Piosgade 8 i København SV. Her mødes piger og drenge i alderen 6 til 12 år, hvor der tilbydes forskellige aktiviteter (sang, bibelhistorie, leg og forskellige hobby-aktiviteter). Herudover deltager klubben i forskellige lands-arrangementer og tager hver sommer på lejr i Magleby Dyrehave[29]. Ungeafdelingen mødes hver onsdag aften kl. 19.30 i Valdemarsgade 15. *KFUM's idrætsforening Vestia* tilbyder fodboldhold i DGI-byen, på Oehlenschlægergade samt på Vesterbro Ny skole. Derudover har KFUM og KFUK en teatertrup, som hvert år optræder med en forestilling i teatersalen i Valdemarsgade. Desuden findes en Vesterbroafdeling af de blå spejdere i København og på Frederiksberg under Det Danske Spejderkorps i Absalon Division[30]. "Vesterbro Vildgæssene" holder til på Azaleavej nr. 26, på grænsen mellem Frederiksberg og Valby, tæt på Zoologisk have og Søndermarken og i kraft af denne

28 Kilde: www.vesterbro.kfum-kfuk.dk

29 Klubben er åben hver lørdag fra 10.00 til 11.30

30 Divisionen dækker hele Frederiksberg Kommune, alle brokvarterne, Brønshøj, Husum, Vanløse, Valby, Enghave og City.

beliggenhed er der rig mulighed for at benytte Søndermarkens grønne område og tage ud i naturen – også i forbindelse med de ugentlige spejdermøder[31].

Kommercielle aktivitetsmuligheder

Af kommercielle idræts- og motiontilbud har dette notat allerede beskrevet *DGI-byens* kommercielle tilbud i Vandkulturhuset og Bowlingcentret. I *Vesterbro Svømmehal* er der ligeledes tilbud om offentlig svømning samt træning i motionscentret og i *Copenhagen Skatepark* er der mulighed for at skate indendørs alle ugens dage. Derudover findes af kommercielle tilbud; *Fysisk Form, Fitness og Fysioterapi* på Vesterbrogade 95 A.[32], som er et træningscenter udstyret med maskiner, frie vægte, løbebånd, crosstrainers og trappemaskiner. Af andre motionscentre på Vesterbro findes en afdeling af *Fitness DK*[33] beliggende i Hammerichsgade 5, *Fitness World*[34], på Gasværksvej 16 samt i Vesterfarimagsgade 27-31 og endelig *S.A.T.S.* på Vesterbrogade 2E samt på Vesterbrogade 97.

Semi- organiserede tilbud og aktiviteter

Som det indledningsvis er beskrevet i dette notat er det karakteristisk for bydelen Vesterbro, at der igennem en længere årrække er skabt en stærk tradition for at arbejde på tværs af forskellige institutioner i bydelen.

Et af de tiltag, der kendetegner bydelen, er det opsøgende børn og unge arbejde på gadeplan, der foregår i regi af Kristeligt Studentersettlementets klub og i tæt samarbejde med Studentersettlementets Boldklub (SSB) med midler fra lokalpuljen. Et af Studentersettlementets Boldklubs kendetegn har gennem de seneste år været udviklingen af gadeidrætten og brugen af idrætscontainere.

Gadeidræt og idrætscontainere på de røde baner

Gadeidrætten og etableringen af idrætscontainerne på ”de røde baner” på Litauen Plads var Studentersettlementets og Studentersettlementets Boldklub´s forsøg på at sikre synliggørelsen af de etablerede aktiviteter og det lokale børne- og unge miljø. På Studentersettlementets Boldklubs hjemmeside beskrives baggrunden for, at man tilrettelagde semiorganiserede gadeidrætsaktiviteter for børn og unge ved etablering af idrætscontainere på ”de røde baner” på Litauen plads:

> *Udgangspunktet var, ”at når børnene ikke kommer til os må vi komme til dem”, og da de lokale asfaltanlæg altid var fyldt op med børn, der spillede bold, legede eller bare hang ud, var det oplagt at søge derned. “De Røde Baner” (i folkemunde navngivet efter farven på den oprindelige asfaltbelægning), var det tætteste på, hvad vi i*

31 Mikrospejdere 6-8 år. Møde torsdag 17:00-18:30. Minispejdere 8-10 år. Møde mandag 18:15-20:00. Juniorspejdere 10-12 år. Møde onsdag 18:30-20:15. Tropsspejdere 12-16 år. Møde torsdag 18:00-20:00. Seniorspejdere 17-? år. Møde mandag 20:00-?.

32 Åbningstiderne i Fysisk Form er mandag – torsdag i tidsrummet 6.30 – 22.00, fredag 6.30 – 20.00 samt lørdag/søndag i tidsrummet 8.00 – 19.00

33 www.fitnessdk.dk

34 www.fitnessworld.dk

> *SSB kunne kalde en hjemmebane. Her var mange af vore seniorfodboldspillere kommet som børn, og det lå tæt på Settlementet, hvor SSB havde klublokaler. Derfor blev dette asfaltanlæg målet for vore anstrengelser*[35].

Om sommeren arrangeres der desuden jævnligt idrætslige aktiviteter omkring nogle af de mest belastede karreer på Vesterbro. Bla. er der etableret to "cykel-containere" - fyldt med idræts- og legegrej - som turnerer rundt på besøg i de forskellige gårdanlæg[36] - tiltag som er iværksat af Studentersettlementet med midler fra lokalpuljen[37].

På tværs af idrætsforeninger og forskellige kommunale institutioner i bydelen har samarbejdet i regi af Vesterbro Idrætssamvirke (VIS)[38] resulteret i forskellige arrangementer på tværs af institutioner og værestede i bydelen.

Pigeidrætsdag og pigefestival

Et andet initiativ iværksat på Vesterbro er pigenetværket, som bla. arrangerer en pigeidrætsdag for alle piger i 4.-5. klasse fra de kommunale skoler på Vesterbro og Kongens Enghave. Pigeidrætsdagen foregår i samarbejde med de kommunale skoler på Vesterbro og Kongens Enghave, hvor pigerne tages ud af det normale skema hele dagen, således at alle har mulighed for at deltage. Arrangementet foregår på Idrætsfabrikken, og mange af de idrætsklubber og foreninger, der har til huse på Vesterbro inviteres til at komme og vise, hvem de er og evt. hverve nye medlemmer - samt styrke pigernes identitet gennem fysisk udfoldelse[39].

Derudover arrangeres én gang om året en pigefestival - for alle piger i bydelen, som ligeledes er blevet en tilbagevendende tradition og en stor succes.

> *En gang om året bliver der afholdt en pigefestival, og den er vi med i.(....) Her samler man de kvindelige medarbejdere fra klubber og værestede for at tiltrække så mange som muligt, og det er en rigtig stor succes, og det er med Rappere, make-up artister, snacks og det hele. Og der er INGEN adgang for drenge, det er virkelig i pigernes favør. Ja, vi kan jo kun høre om det. Og det er en KÆMPE succes!* (Leder af Klub Eskild)

Også pigefestivalen afholdes på idrætsfabrikken og arrangeres i samarbejde med skoler, idrætsklubber og foreninger på Vesterbro.

Tre (gratis) værestede på Vesterbro

På Vesterbro er der etableret forskellige typer af værestede for børn og unge i bydelen. Der findes *børnekulturstedet* i Lyrskovsgade, *Kulturværkstedet Dagmar* på Halmtorvet,

35 Studenter Settlementets Boldklubs hjemmeside: www.ssb-sport.dk
36 Bla. Apostelgården
37 Lokalpulje 2007 – Vesterbro/Kongens. Enghave bydel – Lokalpulje Vesterbros "udmøntning i 2007.
38 Vesterbro Idrætssamvirke (VIS) er beskrevet tidligere i dette notat (p.12)
39 Vesterbro Lokaludvalg (www.kk.dk/eDoc/Vesterbro%20Lokaludvalg)

og endelig *værestedet Fisken* i Dybbølsgade, som er et tilbud til unge mellem 13 og 19 år.[40]

Børnekulturstedet i Kulturanstalten

Børnekulturstedet er en del af *Kulturanstalten*[41] og er placeret i kælderen i Lyrskovgade 4 i samme bygning som huser *Vesterbro Kulturhus* og *Vesterbro bibliotek*. Kulturhuset og bibliotektet har lokaler på 2, 3., og 4. sal, mens *Børnekulturstedet* er placeret i kælderen under biblioteket. *Basement*, beliggende på Enghavevej 42, er også en del af Kulturanstalten, og består af et "råt" rum i kælderen, hvor teatergrupper eller udstillere kan leje sig ind og lave forestillinger eller udstillinger. Og endelig er der *Kulturstaldene* på Halmtorvet, bestående af *Råhuset*, som primært bliver brugt som musiksted, *Beboerhuset, Forsamlingshuset* samt *Bygning 66,* hvor kunstnerkollektivet Warehouse 9 pt. lejer sig ind og andre kunstnergrupper kan leje sig ind og bruge stedet som projektværksted.

Børnekulturstedet blev etableret for ca. 15 år siden og udsprang af et samarbejde mellem socialcentret, biblioteket og Kulturhuset, hvor målet var at lave et være- og kultursted for de børn og unge, der i forvejen opholdt sig og "hang ud" på biblioteket i Lyrskovsgade. Socialcentret bevilligede en halv stilling til at drive stedet som værested og få skabt nogle kulturelle aktiviteter for kvarterets ressourcesvage børne- og ungegruppe.

Børnekulturstedet har to ben. For det første en social *værestedsf*unktion, og for det andet en *kultur*funktion, hvor der iværksættes forskellige aktiviteter for kvarterets institutioner, børn og unge samt deres voksne. Værestedet i Børnekulturstedet er et sted, som først og fremmest er et tilbud, hvor de mest socialt udsatte børn og unge kan komme i hverdagen, mens kulturværkstedsfunktionen tilbyder faste og projektbaserede kulturtilbud til børn og deres familier, som i højere grad bruges af børn og unge fra de mere ressourcestærke familier på Vesterbro. Af aktiviteter tilbydes her bl.a. Fars Legestue, mavedans og ballet, rytmik mv. I regi af børnekulturstedet foregår der en række aktiviteter og arrangementer for børn fra seks år og opefter[42]. Derudover indbyder Børnekulturstedet til særlige festivals i sommerferien.

Værestedet holder åbent tre eftermiddage om ugen i tidsrummet 13.00 - 17.00 og har ca. 15-50 børn og unge, der kommer dagligt.

Af fysiske faciliteter råder Børnekulturstedet over et køkken-/opholdsrum, hvor der bla. findes computer, en sal, hvor børnene bla. spiller stikbold, og hvor de forskellige aktivitetstilbud (mavedans og gymnastikforløb) foregår. I værestedet kommer ca. 50 børn, hvoraf ca. 30 børn befinder sig i aldersgruppen 10-13 år.

Kulturværkstedet Dagmar

Kulturværkstedet Dagmar er beliggende i Beboerhuset på Halmtorvet 13 og blev grundlagt i 1984. Kulturværkstedet er en frivillig forening med en bred etnisk sammensætning,

40 Fisken vil ikke blive beskrevet i dette notat.

41 `Kulturanstalten` hed tidligere `Kultur Vesterbro`, men blev pr. 1. januar 2010 udvidet til også at omfatte Sydhavnen Bibliotek, og fik derved sit nye navn Kulturanstalten. Kulturanstalten består således nu af: Vesterbro Kulturhus, Vesterbro Bibliotek, Børnekulturstedet, Kulturstaldene, Basement og Sydhavnen Bibliotek.

42 Se mere om aktiviteterne på børnekulturstedets aktiviteter på hjemmesiden: www.bks-vesterbro.dk

som drager stor nytte af frivilliges indsatser. Kulturværkstedets aktiviteter er først og fremmest finansieret af forskellige fonde, som støtter foreningens arbejde. Foreningens formål er at iværksætte *aktiviteter og samvær for mindrebemidlede og marginaliserede befolkningslag til fremme af disses livskvalitet og virke* [43].

> *Idéen med Kulturværkstedet er at iværksætte aktiviteter, som har enten et idrætsligt, kulturelt eller socialt indhold.* (Interview med Anni Brinkløv, Kulturværkstedet Dagmar).

Kulturværkstedet har 20-25 frivillige tilknyttet og 106 registrerede medlemmer i alderen 0-25 år. Medlemmernes forældre deltager også i flere af aktiviteterne - ofte som frivillige. De "faste" brugere af Kulturværkstedet er først og fremmest de, der deltager i foreningens idrætslige aktiviteter. I regi af Kulturværkstedet Dagmar tilbydes der mange forskellige aktiviteter. For det første er der *pigeaktiviteterne*, som indbefatter aktiviteter for piger, kvinder, og mødregrupper med basis i etniske minoriteter. Her har Kulturværkstedet Dagmar fat i tre-fire generationer af kvinder, hvor formålet er; "*at bedre de unge kvinders situation, ved at de selv er med til at realisere et rimeligt fritids- og arbejdsliv ved at bruge den oplysning og ekspertise, som vi sammen kan stille til rådighed*"[44]. En stor del af de piger/kvinder, der kommer i Kulturværkstedet, er af pakistansk oprindelse.

De små pigers klub svømmer i DGI-byen, (hvor flere af pigernes mødre også deltager), derudover deltager pigerne aktivt i pigefestivalen i Idrætsfabrikken, som Kulturværkstedet Dagmar er med til at arrangere.

Hvad drengene angår, er der flere udsatte unge, der finder vej til Kulturværkstedet Dagmar, som har behov for hjælp til at finde arbejde og rammer, som de kan tilpasse sig. Nogle af de unge indgår selv som frivillige og er med til at afvikle aktiviteter som fx sportsaktiviteter og udflugter med de yngre børn.

De aktiviteter, der foregår i Kulturværkstedet Dagmar, er sport for de unge i form af: street-basket, fodbold, syning & tilskæring, amatørteater & radio-produktion, sang, guitar, musikproduktion, kunst (croquis, tegning, akvarel, akryl, olie, découpage, assemblage, foto, grafik m.m.) og endelig er der ældreklubben, der tilbyder foredrag, musik, fortælling, tegning & dekoration, foto og madlavning.

Idrætsaktiviteterne i regi af kulturværkstedet hedder *BIMS* (Børn og unges internationale mødested). BIMS tilbyder basket i DGI-byen for børn fra 13-14 år og opefter, fodbold i Fælledparken hver søndag i sommermånederne samt vandtilvænningshold for børn og voksne, som foregår i DGI-byen. Basket-aktiviteterne foregår først og fremmest i de sene aftentimer i DGI-byen (se bilag 1) samt i Hillerødgade på Nørrebro. Træneren i Hillerødgade har bla. arrangeret forskellige street-aktiviteter. Derudover er der fodboldaktiviteter i Fælledparken hver søndag i sommerhalvåret, som MAGHREB[45] står for, og der arran-

43 Årsskrift Kulturværkstedet Dagmar, 2008

44 Årsskrift 2008, Kulturværkstedet Dagmar.

45 MAGHREB står for fodboldaktiviteterne i regi af Kulturværkstedet Dagmar, hvor deltagerne primært er mænd fra Marokko, Algier og Tunis.

geres desuden internationale turneringer.

I interviewet med Anni Brinkløv i Kulturværkstedet Dagmar blev der spurgt ind til, hvilke muligheder og barrierer Kulturværkstedet Dagmar ser, samt hvilke konkrete tiltag man kunne ønske sig, at Go-Active projektet ville bidrage med i bydelen. Her nævnes først og fremmest vandaktiviteter med fokus på vandtilvænning og legeaktiviteter, men også større arrangementer, fx i form af en "Store Legedag", hvilket er noget Kulturværkstedet arbejder på at skaffe midler til. Anni Brinkløv i kulturværkstedet taler desuden om at lave en udflugt til Gerlev Legepark *"som et modspil til Bonbonland og andre traditionelle udflugtsmål"*[46]. En oplagt mulighed for projekt GO-ACTIVE kunne være at få Gerlev Legepark eller en anden "legende" institution på besøg i DGI-byens lokalområde med bla. Kulturværkstedet som samarbejdspartner. Arealerne ovenpå DGI-byens parkeringskælder, Onkel Danny Plads og området omkring Teaterbutikken/Musikskolen/Billedskolen kunne evt. danne ramme om sådanne aktiviteter udendørs.

46 Interview med Anni Brinkløv i kulturværkstedet Dagamar.

7. Skoler på Vesterbro

Der findes 5 kommunale skoler på Vesterbro; Gasværksvejen skole, Oehlenschlægergade skole, Tove Ditlevsens skole, Vesterbro Ny skole, og endelig specialskolen Engskolen. Derudover ligger privatskolen Børneuniversitet i Valdemarsgade med Idrætsfabrikken som nabo[47].

Gasværksvejen skole

På Gasværksvejen skole går der på nuværende tidspunkt kun elever til og med 3. klassetrin, idet skolen lukkede i 1995, men genåbnede som folkeskole for 4 år siden - i 2006. Således er der pt. 258 elever indskrevet på skolen. Gasværksvejen skole er kendetegnet ved at være udeskole, hvilket indebærer at alle elever modtager undervisning minimum 1 dag om ugen, hvor klasserne er på udflugter i naturen eller i ”kulturen”.

> *”Læring i bevægelse” er et af Gasværksvejens Skoles tiltag til at få gjort skolen meningsfuld, udfordrende og lærerig. Børn har brug for at lege og bevæge sig. Så selv om vi bor i centrum af København, arbejder vi konstruktivt på, at vores nystartede skole skal være en udeskole, hvor kulturen og naturen omkring os bidrager til at gøre det sjovt at gå i skole. At være udeskole indebærer, at de enkelte klasser i gennemsnit én dag om ugen flytter undervisningen ud af klasselokalerne.* (Fra skoleleders notat om Gasværksvejen udeskoletiltag)

Gasværksvejen skole har bl.a. et fast opholdsted på Vestamager Naturcenter, men færdes også andre steder i og udenfor bydelen (fx i Søndermarken, i Enghaveparken i Skydebanehaven mv.). Skolens rytme er indrettet således, at der afholdes *et* stort spisefrikvarter, men derudover er der ingen faste frikvarterer. Derimod opererer man på Gasværksvejen skole med ”*bevægelsestid*”, som ifølge skolelederen er noget, ”der tages efter behov”. Udover at være udeskole kører Gasværksvejen skole et cykelprojekt for 3. klasserne, hvor eleverne først og fremmest lærer at færdes på cykel i lokalområdet og på sigt også på længere ture.

Alle børn på Gasværksvejens Skole går i Københavns Kommunes Fritidsordning (KKFO) *Gasværkstedet*, hvilket giver mulighed for at arbejde med en fleksibel organisering af skoletid og KKFO-tid, f.eks i forbindelse med længere ture ud af huset.

Skolens gård udgør et begrænset areal, hvilket man ifølge skolelederen har forsøgt at kompensere for, ved fx ikke at have gynger og andre redskaber, som kun kan benyttes af få børn ad gangen. I skolegården findes forskellige optegnede baner, en bålplads, et klatrestativ og en klatremur. Derudover findes også cykler, løbehjul, bolde, skateboard og andet udstyr, der hører til en legeplads.

47 Børneuniversitet beskrives ikke i dette notat.

Tove Ditlevsens skole

Tove Ditlevsens Skole blev for få år siden sammenlagt af to tidligere skoler på Vesterbro: Matthæusgades Skole og Enghave Plads Skole, og er således beliggende på to matrikler; i Matthæusgade 33 og på Enghave Plads 21. Indskolingen og mellemtrinnet (0. – 5. klasse) går i skole på Enghave plads 21, mens udskolingen (6. – 9. klasserne) har adresse i Matthæusgade 33. Samlet huser skolen 689 elever i 0. – 9.klasse. På begge matrikler findes to ældre gymnastiksale.

I forbindelse med kortlægningen har udearealerne i begge skolens afdelinger været præget af byggerod, idet der foregår en gennemgribende renovering og ombygning af skolegårdenes områder. Det har således ikke været meningsfuldt at beskrive de fysiske faciliteter og arealer udendørs på skolen i dette notat.

På Enghave plads findes to nyrenoverede gymnastiksale, en drenge- og en pigegymnastiksal, som fremstår med nye badefaciliteter. Disse 2 sale benyttes af børnene i indskolingen samt på mellemtrinnet. Derudover benytter idrætsforeningerne *Vestia*, *Tai Chi Chuan, Basket and Beats, SUKA og Røde Stjerne I.F. samt af Vesterbro Ungdomsskole*

skolens idrætsfaciliteter på skolen. I Matthæusgade har udskolingen 2 sale, hvoraf den ene fungerer som tumlesal (dvs. den er mindre end det, der kræves af en idrætssal), og den anden er netop blevet ombygget og indrettet til loungeområde. Idræt for udskolingen foregår i DGI byen.

Oehlenschlægergade skole

Oehlenschlægergade skole, som er beliggende i Oehlenslægergade ved Litauen Plads, har 450 elever fra børnehaveklasse til 9. klasse. Der er flest elever på de små klassetrin, idet skolen i øjeblikket modtager tre børnehaveklasser hvert år, selvom den kun er normeret til to.

Af fysiske faciliteter til idræt, leg og bevægelse råder skolen over to traditionelle gymnastiksale; en pigesal og en drengesal. Derudover benytter skolen de røde baner på Litauen Plads rigtig meget i dagtimerne, såvel i idrætsundervisningen som til fri leg og boldspil i frikvarterne, og de større klasser (fra 5. klasse og opefter) bruger desuden DGI-byen til idræts- og svømmeundervisning. Skolegården på Oehlenschlægergade skole er udstyret med et større klatreredskab i træ, som er placeret i et forhøjet cirkulært rum med sandbelægning i det ene hjørne af det ellers asfalterede areal.

Engskolen

Engskolen, som er beliggende i Haderslevsgade 6 på Vesterbro, blev i 1982 indrettet til specialskole for børn med generelle indlæringsproblemer. Engskolen har i alt 111 børn fordelt fra børnehaveklasse til og med 10. klasse. Alle Engskolens elever har generelle indlæringsvanskeligheder som den primære henvisningsårsag. Derudover er det meget forskelligt, hvilke vanskeligheder eleverne har. Nogle virker urolige og ukoncentrerede, nogle har det svært socialt, og en del har motoriske vanskeligheder. En del af børnene har yderligere en ADHD eller en autismediagnose. Andelen af børnene, der er tosprogede (fra familier med anden etnisk herkomst end dansk) er på 60 pct. hvilket er tre gange så højt som andelen på de øvrige Vesterbro skoler. Til sammenligning er andelen af to-sprogede børn på de øvrige skoler på Vesterbro Ny skole; 22 pct., på Gasværksvejen skole 18 pct., på Oehlenslagergade skole 15 pct. og endelig er andelen af to-sprogede elever på Tove Ditlevsens skole 12 pct.

Mange af de børn, der går på Engskolen, kommer fra socialt udsatte familier, og er ifølge skolelederen typisk ikke foreningsaktive i særlig stor udstrækning. Derudover beskriver skolelederen, at det er børn, der har svært ved at klare sig socialt i forhold til deres jævnaldrende fra de øvrige skoler. ”*Vores børn er ikke dem, der er ude at opsøge nyt, de skal hjælpes og guides, og der skal gerne være nogle folk med, som de er trygge ved”*[48]. Der er imidlertid en del af eleverne, som deltager i fodboldaktiviteter i Studentersettlementets regi, hvilket skolelederen i høj grad mener skyldes Settlementets sociale fokus i deres børne- og unge arbejde.

> *Vores børn er typisk børn, der har rigtig rigtig svært ved at klare sig i foreningerne. Vi har en del børn, der går til fodbold i Settlementet, men der har de også omsorg for børn af vores slags* (interview med skoleleder, Engskolen).

Engskolen har i skoleåret 2009/2010 arbejdet med ”Bevægelse og Sundhed” som et særligt fokusområde og har i den forbindelse bla. indført, at 9. og 10. klasserne starter med fælles løbetræning i Enghaveparken hver morgen. Dette tiltag har ifølge skolelederen fungeret rigtig godt, og ikke mindst styrket elevernes selvtillid. Som noget særligt har man på Engskolen tilrettelagt ”motorisk træning” for børn med særlig dårlig motorik, hvor idrætslærere har udarbejdet et specielt program og tilbud til de børn, som har særligt behov herfor - én gang ugentligt. Blandt lærerne på skolen er der desuden et initiativ i gang, hvor lærerne på frivillig basis vil oprette en løbeklub, som de elever, der har lyst, kan deltage i hver tirsdag.

I interviewet med skolelederen på Engskolen nævnes det, at skolen i samarbejde med GO-Active projektet kunne ønske sig at gennemføre ”noget fælles bevægelse for alle børn på skolen” som en start ca. ½ - 1 time hver morgen.

> *Det var noget af det, vi kunne forestille os, at vi måske kunne have glæde af sammen med projekt Go-Active (...). Vi kunne godt tænke os at starte med noget bevægelse hver morgen, det kunne være noget dans, det kunne være kampsport eller noget helt andet! Det kunne være rigtig sjovt at lave noget fælles for alle, eller noget fælles for de store børn, og fælles for de små. For én ting er, at det er skolens lærere, men man kunne sikkert få noget ekstra energi i det, hvis det var én, der kunne tilbyde noget særligt* (interview med skoleleder, Engskolen).

I forhold til Go-Active beskriver skolelederen imidlertid også de barrierer, hun ser i forhold til iværksættelse af projektets tiltag, som først og fremmest går på børnenes behov for tryghed og kontakt til de voksenrelationer, de kender i forvejen. Det er ikke alene et spørgsmål om, at DGI-byens indsatser må forsøge at komme ud til børnene – når børnene nu ikke af sig selv finder vej til de organiserede tilbud i fx DGI-byen - men om at de personer, som kender børnene i forvejen med fordel kan og skal inddrages i projektets tiltag og indsatser. Vurderingen er, at de voksenrelationer, børnene har i forvejen, vil have en

48 Interview med skoleleder på Engskolen.

afgørende betydning for om projektet vil lykkes i forhold til at få de mest udsatte børn inddraget i aktiviteterne. Med voksenrelationer menes her såvel skolelærere, klub- eller fritidspædagoger, ansatte i de forskellige værestеder og opsøgende gadearbejdere.

Fritidshjemmet/ klub 700 (ved Engskolen)

På samme adresse som Engskolen ligger fritidshjemmet og klubben, der kun modtager børn fra Engskolen. Pga. det store aldersspring er børnene opdelt i to afdelinger – *fritidshjemmet* for de ca. 6-12årige (beliggende på Engskolen) og *Klub 700* (beliggende i Lyrskovsgade) for de ca. 12-18årige. Det er dog én institution med fælles ledelse, arbejdsgrundlag og samarbejde i det daglige.

Af fysiske faciliteter til idræt, leg og bevægelse råder Engskolen (og fritidshjemmet) over en gymnastiksal indendørs. Udenfor er der en asfalteret skolegård udstyret med boldbur med fodboldmål og basketkurve samt et legeareal (en tidligere bunkers) indrettet med mooncar-bane og forskellige legeredskaber.

Dette legeareal fungerer som legeplads for børnene i skoletiden - og for fritidshjemmet efter skoletid. Derudover benytter skolen sig ofte af boldarealerne og legepladsen i Enghaveparken samt af idrætsfaciliteterne i Bavnehøjhallen, som ligger i gå-afstand fra skolen. Svømmeundervisningen for Engskolens elever foregår ligeledes i Bavnehøj Friluftsbad[49].

Vesterbro Ny Skole

Vesterbro har 583 elever fra 0.-10.klasse. Af fysiske faciliteter har skolen flere indendørs arealer til forskellig brug. Skolen har to traditionelle gymnastiksale (hvilket skyldes, at skolen for få år siden er blevet slået sammen af to tidligere skoler) udstyret med ribber, bomme, tove osv. Derudover findes Multihallen, som er en ny hal, der blev etableret for et par år siden. I forhold til Multihallens indretning har der været flere begyndervanskeligheder efter indvielsen i forhold til hvilke aktiviteter, det var muligt at gennemføre i hal-

49 Eleverne på Engskolen har som regel svømmeundervisning i to år (i stedet for det obligatoriske 1 år), idet klasserne er så små, at man har mulighed for at slå dem sammen og tilbyde undervisning i to år.

len[50]. Udover skolens egne elever, som benytter Multihallen i dagtimerne, er der mange andre brugere, som benytter hallen efter kl. 16.00, bla. har Studentersettlementets Boldklub træningstider i Multihallen, (bl.a. med idrætsaktiviteter for piger med anden etnisk baggrund, se bilag 1).

Udendørs er Vesterbro Ny skole indrettet med tre skolegårdsarealer, et areal for de ældste klasser, der ligger ud mod Ny Carlsberg vej, og et for de yngste klasser ned mod Alsgade og endelig det største område placeret centralt i midten for mellemtrinnet og de yngste klasser. Den centrale skolegård er nyrenoveret og udstyret med forskellige legerum og arealer. Tre trekantede arealer i forskellige niveauer - belagt med rødt faldunderlag - skyder op fra det asfalterede grundplan.

Det ene trekantede areal er udstyret med en bred rutschebane samt klatreredskaber på forhøjningen, det andet med et klatreredskabstårn og det tredje med store kampesten.

Derudover findes et stort trappeområde, som fører op til et ”skævt” areal ovenpå Multihallen, som er udstyret med en basketkurv.

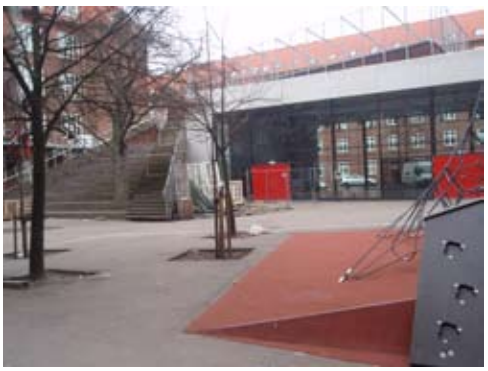

50 Multisalens indretning var kun egnet til traditionelle idrætslige aktiviteter i begrænset omfang, pga. bløde lofter, skrøbelige arkitektlamper og manglende afdækning for lys i hallen.

I forhold til muligheder og barrierer i forbindelse med projekt Go-Actives tiltag nævner skoleledere og souschefen i interviewet på Vesterbro Ny skole flere forhold. For det første udtrykkes et klart ønske om kombinationsstillinger, for det andet nævnes muligheden for at udnytte de relationer til voksne, som børnene kender i forvejen, for det tredje efterspørger skoleledelsen gode idéer til frikvartersaktiviteter, som også kan integreres i skolens hverdag i skoletiden, og endelig kunne man tænke sig nogle gode idéer til iværksættelse af aktiviteter, som vil egne sig til "det skæve" udendørs areal, som findes ovenpå Multihallen.

Ønske om kombinationsstillinger
På Vesterbro Ny skole udtaler skolelederen et stærkt ønske om at oprette kombinationsstillinger for egne lærere på skolen, der kan varetage nogle af projektets tiltag, idet skolens vurdering er, at det vil være et mere stabilt og trygt udgangspunkt for de elever, der har det svært.

> *Jeg er mest tilhænger af, at det (projektets tiltag, red.) forankres på skolerne for at få det i gang for den svageste gruppe af børnene, hvor det er "de vante stier". Og derfor var jeg interesseret i, at hvis nu jeg havde en ildsjæl, der elskede at spille fodbold, så kunne vedkommende måske få en flok drenge til at komme og spille fodbold, fordi det lige præcis er Peter, der spiller fodbold hver onsdag. (.....) Og så når de var glade for at spille fodbold, så kunne det næste år måske være nogle eksterne, der var inde over. Hvor jeg tænkte for at få noget i gang i forhold til nogle af vores svageste børn, så skulle det være nogle af vores egne folk, der var bærere af det i første omgang. Og det var derfor, at jeg var interesseret i den del, om man kunne lave kombinationsstillinger, således at man kunne sige, at der var en lærer, der med fuldt timetal (...)kunne lade være at have de sidste timer i skolen, men have dem i DGI-byen som en kombinationsstilling.* (Skoleleder, Vesterbro Ny skole)

Såvel skoleleder som souschef på Vesterbro Ny skole er overbeviste om, at man bedst vil kunne "integrere" de udsatte unge og "Humlebybørnene"[51], hvis aktiviteterne tager udspring på skolerne. Og hvis udgangspunktet er, at man mødes på skolerne, vil man givetvis på et senere tidspunkt kunne mødes andre steder mener souschefen;

> *Hvis bare det er her, vi mødes, og det er her vi har udgangspunkt, så kan det godt være, at det går hen og bliver <u>så</u> godt, at man kan mødes et andet sted, så tror jeg godt, at man kan trække flokken med derover, måske at det hen ad vejen kunne gå så godt.* (Souschef på Vesterbro Ny Skole)

> *Alle de, der <u>kan</u>, de er jo i foreningerne i forvejen, men man siger jo, at de "falder fra", fordi så er man ikke lige god til den eller den aktivitet* (Skoleleder Vesterbro Ny skole).

51 De af skolens børn, der er bosat i Humlebyen, og som af skolen beskrives som de mest ressourcestærke børn.

Relationer er afgørende
For at indsatser og aktiviteter skal lykkes, kræver det, ifølge begge ansatte på skolen, at de, der står for det, har mod på at indgå i en relation og kan sætte en standard for, hvordan man opfører sig".

> *Det kræver, at det er nogen, der har mod på at skabe en relation, det kan ikke nytte noget, at der kommer en 19 årig knægt, der tror, at han skal spille fodbold med dem, hvis han ikke har mod på eller baggrund for det (....) Det kræver, at de, der står for det "kan sætte en standard for, hvordan man opfører sig"* (Souschef Vesterbro Ny skole).

Derudover understreges det, at der skal en ekstra indsats til for at hente nogle af disse børn, som man gerne vil have til at deltage i aktiviteterne.

> *Man skal have mod på at gå helt hen i Enghaveparken for at hente de her børn, og måske også helt hjem i deres hjem og ringe på hos deres forældre.* (Souschef Vesterbro Ny Skole)

Vesterbro Ny skole nævner desuden i interviewet, at de kunne ønske sig (bevægelses)aktiviteter, som foregår som en direkte forlængelse af skoletiden (i tidsrummet 13 til 16). På spørgsmålet om hvilke aktivitetetstilbud, man kunne forestille sig, nævner skoleledelsen, at de primært savner iværksættelse af gode legeaktiviteter til skolegården, aktiviteter som kan sætte ting i gang, fx også ideer til aktiviteter, som passer godt til det "skæve"[52] basketareal, som Vesterbro Ny Skole har fået etableret på taget af den nye Multihal.

52 Arealet i sin udformning ligner de arealer, der ligger ovenpå parkeringskælderen i DGI byen.

I interviewet diskuteres det, hvilke aktiviteter og former for samarbejde med andre institutioner, der foregår på Vesterbro Ny skole. Her nævner skoleledere, at man har indgået et tæt samarbejde med Dansescenen omkring projekt *Dans i Skolen*[53], hvor eleverne på skolen modtager danseundervisning, og hvor Vesterbro Ny skole har valgt en (udvidet) model, som inddrager elever på *alle* klassetrin. Således deltager indskolingen i danseprojektet én gang om ugen, på mellemtrinnet får hver klasse en uge med dansetema på dansescenen, og endelig deltager børnene i udskolingen i et tre dages danseforløb.

Teaterbutikken og Billedskolen udbyder aktiviteter, som Vesterbro Ny skole deltager i. Især har Vesterbro Ny Skole benyttet sig meget af billedskolens tilbud. Teaterbutikken har skolen brugt i mindre omfang, da det kræver, at der er to lærere med fra skolen. Vesterbro deltager desuden i idræts- og fodboldstævner, som tilrettelægges på tværs af alle skoler. Derudover har Ungdomsskolen på Vesterbro tilhørssted på Vesterbro Ny Skole.

53 Projekt *Dans i skolen* er beskrevet i forbindelse med Dansehallerne på Carlsberg. (side 19).

8. Fritidsklubber på Vesterbro

Kristeligt Studentersettlement

Kristeligt Studentersettlement er beliggende i Dybbølsgade 41 og er en selvejende institution, som bygger på frivilligt socialt arbejde. Kristeligt Studentersettlement blev etableret på Vesterbro i 1911 ud fra en ide om kulturudveksling mellem bydelens arbejderbefolkning og studerende fra universitetet, der på frivillig basis organiserede klub- og aktivitetstilbud. Dette udvekslingsarbejde har kendetegnet Settlementets virke på Vesterbro gennem årene til i dag.

I Settlementet findes et aktivt klubmiljø, en åben og anonym social, juridisk og psykologisk rådgivning, forskellige voksenaktiviteter og et bredt børne- og unge arbejde. Settlementet har altid været lokalt orienteret, idet man har arbejdet netværksorienteret og bestræbt sig på at finde løsninger med udgangspunkt i beboernes dagligdag og ressourcer. I denne kortlægning ses specifikt på Settlementets børne og unge arbejde.

Børn og unge arbejdet er et socialpædagogisk tilbud til børn og unge mellem 7 og 25 år og består af en pigeklub, en drengeklub samt opsøgende, udegående indsatser på Vesterbro. Settlementets målgruppe er børn og unge, der ikke i forvejen benytter sig af bydelens klub- og fritidstilbud. I forhold til aktiviteter er idræt og fodbold i særlig fokus hos Settlementet, idet man mener, at netop disse aktiviteter formår at ”*vise vejen til andre klubaktiviteter, social inklusion og integration*”[54].

> *Vi ser jo, at det er fodbold, der trækker dem (drengene), og pigerne vil rigtig gerne gå til dans, til kampsport og til ridning. (....) Indvandrerdrengene gider jo typisk ikke at lave gymnastik, ...men alle spiller fodbold og pakistanerne spiller cricket, vi skal jo finde nogle indgange til dem, som svarer til deres kultur på en eller anden måde..... Og lige præcis der har Settlementets børne- og unge arbejde jo et samarbejde med SSB om at håndtere de her opgaver i forhold til at tiltrække de grupper, og det gør, at vi måske går ind og når dem på en anden måde, end man ellers ville nå dem i foreningsverdenen* (Peter Gorm, Studentersettlementet).

I klubberne tilbydes desuden lektiehjælp, samtaler og forskellige aktiviteter, der planlægges sammen med børnene og de unge.

Settlementet er normeret som ungdomsklub og refererer til de krav, forvaltningen stiller til en sådan i forhold til åbningstider og kontingent. Der kan optages 120 børn og unge mellem 7 og 25 år. Men til forskel fra de øvrige klubber går Settlementets børne- og unge arbejde først og fremmest ud på ”*at møde børnene, der hvor de er og at nå dem med andre metoder end det etablerede foreningsliv formår*”[55].

54 http://www.settlementet.dk
55 Interview m. Peter Gorm

"Det er i denne tradition Settlementets børne- og ungearbejde er blevet udviklet og i forlængelse af samme tradition, at forhandlingerne med Københavns Kommune om en ny overenskomst er foregået. Det har været vigtigt i forhandlingerne at opnå frihed til at kunne arbejde differentieret i forhold til alder og kontingent med henblik på at kunne løse den opgave vi jvf. bydelsbeskrivelsen ser som "vores" – at integrere børn og unge med indvandrerbaggrund i bydelens institutions- og foreningsliv"[56].

Ved at være til stede rundt omkring i bydelen - fordelt i teams - samt ved tilstedeværelse på skolerne i frikvartererne, hvor der ydes lektiehjælp på og i samarbejde med bydelens folkeskoler, ved at lave "klub på gaden – tiltag", som udgår fra Idrætscontainerne på de røde baner på Litauen Plads, ved at deltage i SSP samarbejdet og endelig ved at skabe arrangementer på tværs af skoler, institutioner og foreninger, formår Settlementet i højere grad at nå ud til de socialt udsatte børn og unge i bydelen. Børn og unge arbejdets fokus på netværksdannelse har desuden resulteret i mange samarbejdsfora på tværs i bydelen: Vesterbro Pigenetværk, netværk for byens værestеder, Vesterbro Idrætssamvirke, samarbejde i SSP regi samt idrætsnetværk på bydelens skoler.

I interviewet med Peter Gorm, som er leder af Studentersettlementets børn og ungearbejde, diskuteres det, hvad der skal til, for at projekt Go-Active bedst kan lykkes med sine indsatser, dvs. hvilke muligheder men også hvilke barrierer, han oplever, at der kan være. Som svar på dette spørgsmål fremhæver Peter Gorm tre forhold, som han anser for vigtige. For det første må man gøre sig klart, hvem projektets målgruppe er, og hvor målgruppen befinder sig.

Når jeg kigger på målgruppen…. Hvor pokker er målgruppen? Måske skal man kigge på modellen frem for på antallet af deltagere. Hvad er 10 % ud af 800 børn….? Det er 80 børn, og spørgsmålet er; hvor mange af dem kan man så overhovedet nå? Så succeskriteriet i forhold til at nå den målgruppe skal måske ikke så meget basere sig på tal, men måske mere se på proces! Hvor kan man lave nogle skabeloner for, og hvor kan man gå ind at arbejde lokalt med dem… Der er ikke så mange af dem i den primære målgruppe, og mange af dem ligger måske også koncentreret på få af skolerne: Vesterbro Ny skole og Engskolen. Men nogle af de andre skoler har jo rigtig stærke elever, og kommer fra rigtig stærke familier (Peter Gorm, Studentersettlementet).

For det andet er det Peter Gorms vurdering, at det vil være mest givtigt at tænke i et *modelprojekt* frem for i antallet af deltagere.

"Det afhænger af projektets ambition, hvis ambitionen mere bliver modellen, så kan man sagtens tænke i modelprojekt på Vesterbro, hvor skal man ud at arbejde decentralt (....) for at øge forankringen, frem for at man bare laver et bombekrater, når

56 Udviklingsplan for Kristeligt Studenter Settlements Socialpædagogiske Fritidsforanstaltning 2008-2010.

man går sin vej igen med så mange penge, og der kan man sagtens tænke modelprojekt på Vesterbro - stadigvæk" (Peter Gorm, Studentersettlementet).

For det tredje anser han det for at være meget afgørende, at man tænker *decentralt* i forhold til iværksættelse af aktiviteter i projektet, hvis projektet vil nå sin primære målgruppe af de socialt udsatte børn.

"De, der er rigtig tunge, dem får vi ikke flyttet herfra og op i DGI-byen" (Peter Gorm)

Endelig er det afgørende, at man så at sige formår at bygge videre på det relationsarbejde, der allerede er opbygget i bydelens arbejde med de socialt udsatte børn og unge. For "*hvis man skal til at begynde at lave et nyt relationsarbejde, så kan man ikke nå det* (Peter Gorm, Studentersettlementet). Denne holdning deles også af skolelederne på flere af bydelens kommunale skoler (Vesterbro Ny skole samt Engskolen, jf. kap. 7) samt af den interviewede medarbejder i Børnekulturstedet, som ligeledes anser det for at være meget afgørende, "at aktiviteterne formår at komme til børnene", og at deres voksenrelationer spiller en medvirkende rolle, når aktiviteterne iværksættes.

"Den personlige kontakt eller relation er den største barriere" (Medarbejder i Børnekulturstedet Maria Suh)

"Trygheden flytter ikke med, hvis du flytter dig udenfor dit lokalområde". (Peter Gorm, Studentersettlementet)

Vesterbro Ungdomsgård

Vesterbro Ungdomsgård er beliggende i Absalonsgade 8 og et fritids- og ungdomstilbud til børn og unge. Fritidsklubben er for de 9-14årige[57]. Samlet set er der 250 pladser i fritidsklubben. Derudover er der i ungdomsklubben plads til 100 børn i alderen 14 -18 år[58]. Når børnene er fyldt 12 år, får de også lov at komme om aftenen.

Samlet set er der tilknyttet ca. 25 ansatte i Vesterbro Ungdomsgård, heraf 8 faste pædagoger. To medarbejdere står primært for at iværksætte idrætslige aktiviteter, derudover er der en del timelønnende medarbejdere, som laver forskellige aktiviteter med børnene.

Ifølge lederen er børnegruppen i Vesterbro Ungdomsgård "*primært ressourcestærke børn og unge, gode børn fra gode familier. Der er meget få børn med helt særlige behov, (...) og meget meget få fra socialt belastede familier, blandt de børn, der kommer her*[59].

57 Fritidsklubben er åben 12.00- 17.30 mandag til torsdag og 12.00 – 17.00 på fredage.

58 Der er dog også enkelte unge over 18, som stadig får lov at gå der slev om de er fyldt 18 år. Ungdomsklubben har åbningstid tirsdag, onsdag og torsdag fra 18.00 -22.00, samt søndag 17.00-22.00 og endelig hver anden fredag, hvor der foregår særlige arrangementer med net-café, filmaftener, og forskellige ture.

59 Interview med leder i Vesterbro Ungdomsgård.

Børnene i Vesterbro Ungdomsgårds fritidsklub går for størstedelens vedkommende på Tove Ditlevsens og Oehlenschlægergade skole, og derudover er der også en stor del af børnene, der går på privatskoler på Frederiksberg – som ligger tæt på Ungdomsgården[60].

Vesterbro Ungdomsgårds profil har ændret sig en del i de forløbne år i forhold til det fokus, der tidligere har været på integration. Det lille antal børn med indvandrerbaggrund, der kommer i Vesterbro ungdomsgård (i modsætning til hvordan det så ud for få år tilbage) forklarer lederen med, at de børn, der kommer fra de to-sprogede familier, ”vælger – og/eller foretrækker” at komme i nogle af bydelens gratis værestеder (Børnekulturstedet, Kulturværkstedet Dagmar eller Fisken).

Hvad fysiske faciliteter angår, er Vesterbro Ungdomsgård udstyret med mange gode fysiske lokaler. Huset råder over 3 etager med tilsammen 21 rum, hvor *Multisalen* og det nye *Bevægelseshus* er de mest interessante i forhold til idrætslige og/eller bevægelses- og legeaktiviteter. Hertil kommer en stor have ud til museumsgaden, samt en gårdhave med grill og udendørspejs.

Den nyrenoverede multisal i Vesterbro Ungdomsgård er udstyret med en stor klatrevæg på den ene side, som Vesterbro Ungdomsgård er i færd med at indrette med særlig henblik på forskellige legeaktiviteter (fx akrobatik, line/balance træning og cirkus-aktiviteter). Bevægelseshuset blev indviet i februar 2005. Bevægelseshuset er placeret i forlængelse af de eksisterende sale, Carl Brissonsalen og Cleosalen, således at salene kan bruges hver for sig, eller de kan kobles sammen, når særlige arrangementer kræver masser af plads. I sommermånederne fra maj til august lukker fritidsklubben i Vesterbro Ungdomsgård og omdannes til Vandrehjem for turister, mens klubben i stedet rykker over i bevægelseshuset, og har mange udadrettede aktiviteter henover sommeren. Bla. ejer Vesterbro Ungdomsgård en feriegård, H.C. Hansen gården, beliggende på Københavns kommunes jord ved Boserup skov nær Roskilde. Feriegården bruges til koloniophold og weekendture for Vesterbros børn og unge.

Fritidsklubben Vestervang

Fritidsklubben Vestervang ligger på Ny Carlsbergvej 33, og har eksisteret siden 1942, hvor den oprindeligt fungerede som fritidshjem. Fritidsklubben Vestervang har en normering på 80 børn i alderen fra 10–14 år. Der kommer ca. 40 børn dagligt i klubben.

Personalemæssigt er klubben helt ny. Personalegruppen består af fire medarbejdere, hvoraf de to pædagoger kun har været ansat i 3 måneder, og to uuddannede klubassistenter har været på stedet i knap 6 måneder.

Tidligere har Vestervang haft fokus på motion og kost[61].

De børn, der går i Vestervang, går først og fremmest på Tove Ditlevsens skole, og kun et enkelt barn går på Vesterbro Ny skole, som ellers ligger ”lige rundt om hjørnet”. Ifølge den pædagog, der deltager i interviewet, kommer fritidsklubbens børn overvejende fra

60 Frederik Barfods skole, Børneuniversitet i Valdemarsgade, Copenhagen European School samt fra Mariendalsskolen på Vesterbrogade og endelig Kaptajn Jonsens skole.

61 Pædagogen henviser til papirer fra Institutionen fra 2008, hvor der har været meget fokus på motion, bevægelse og kost.

ressourcestærke børnefamilier på Vesterbro, og mange af dem deltager i idrætsaktiviteter i foreningerne.

På spørgsmålet om, hvilke aktiviteter Vestervang tilbyder deres børn, nævner pædagogen ridning og aktiviteter i det maritime ungdomshus.

> *Da jeg startede her, kunne jeg se, at vi havde haft ridning to gange om ugen på Vestegnens Ridecenter, og aktiviteter i det maritime ungdomshus* (på Amager) *om torsdagen, som lå fast. Men nu er det vinter, så det maritime ungdomshus er gået på vinterferie. Så det var det eneste, vi kunne se, lå fast. Men vi håber på, at vi – ja nu har vi givet vores pladser videre til Bryggergården, som havde en større gruppe af børn, der var interesserede, mens vi stod med kun 2-3 piger, der gerne ville af sted. Og rent ressourcemæssigt kunne det ikke hænge sammen. Så vi har sagt til dem, at de* (Bryggergården) *gerne må køre det videre indtil sommeren, hvor vi jo får nye børn.*

Ridning er således en aktivitet, Vestervang satser på at vende tilbage til efter sommerferien, når de nye børn starter. Vandaktiviteterne i det maritime ungdomshus (fx kajak, surfing mv.) er ligeledes aktiviteter, som Vestervang også håber på at kunne genoptage til sommer.

I interviewet nævnes det endvidere, at der er planer om at indrette et særligt rum i kælderen til danseaktiviteter, leg og bevægelse, som dog ligger stille pga. en vandskade, der har resulteret i svamp i kælderen.

Projektlederen fra Go-Active har aftalt, at fritidsklubben Vestervang kan låne et lokale i DGI-byen, hvor pædagogerne fra Vestervang i samarbejde med en medarbejder fra Settlementets pigeklub skal stå for forskellige springaktiviteter og boldspil samt kickboksning for begges børnegrupper.

På spørgsmålet om hvilke muligheder og barrierer, der ses i forhold til DGI-byens projekt, nævner pædagogen projektets bæredygtighed og betydningen af at der samarbejdes på tværs af institutioner.

> *Jeg tænker meget i bæredygtigheden, og på hvad der sker, når Go-Active trækker sig ud igen. Jeg synes jo, at det er helt fantastisk, at jeg er kommet i dialog med Pia ovre fra pigeklubben, fordi det er det, jeg ser batter noget, at man åbner op for større samarbejde, og nogle ressourcer, som de ligger inde med, og noget som vi ligger inde med, og hvor vi kan gøre noget i samarbejde. Det er selvfølgelig dejligt, at Go-Active stiller lokaler osv. til rådighed, men lige så snart de fjerner sig igen, så skal det jo stadig kunne fortsætte. (...) Og jeg tror også, at de børn jeg arbejder med her, de* ***er*** *ude, og de* ***er*** *i gang, så der ser jeg ikke de store barrierer i forhold at få dem i gang* (Pædagog i Vestervang fritidsklub).

Af fysiske faciliteter råder fritidsklubben Vestervang over mange mindre rum og lokaler, hvoraf flere er under ombygning. Her er bla. et *kreativt værksted*, et *wii- og playstation-rum,* et *wrestle/bryde* eller *danserum*, et lydisoleret *musiklokale* samt en række mindre rum, bla. et nyindrettet rum kun for 7. klasserne. I kælderen er der planer om, at etablere et større spejlrum til forskellige danse- bevægelses-, og legeaktiviteter, når vandskaden er udbedret. Udendørs findes kun et meget begrænset område i det gårdanlæg, som omslutter fritidsklubben. Klubben benytter sig til gengæld meget af Enghaveparkens arealer, hvor de bl.a. spiller hockey, fodbold mv.

Bryggergården

Bryggergården er beliggende i Angelgade 2, og består af fritidshjemmet, som rummer 104 børn, og fritidsklubben med en normering på 70 børn. Ud af de 70 børn, der er indskrevet i klubben, kommer der dagligt ca. 30-50 børn i Bryggergården. Den medarbejder, der deltager i interviewet, beskriver institutionen som *"en god gammeldags fritidsklub"* med *"en god social børnegruppe".*

> *Jeg synes, at vi har opbygget en rigtig fornuftig kultur, og jeg synes, at vores medlemmer generelt er gode til at være sammen, og de taler pænt til hinanden i forhold til vores omverden* (Pædagog i Bryggergården).

Størstedelen af de børn, der kommer i Bryggergården, går på Vesterbro Ny skole samt på Tove Ditlevsens skole. I kraft af at Vesterbro Ny skole er "indslusnings-skole", og at man her har såkaldte "modtagerklasser", hvor børn fra hele verden samles, er børnegruppen ifølge den interviewede medarbejder også meget blandet i Bryggervangens fritidsklub.

> *Så det har ændret sig på den måde, at det har været folk fra Fillipinerne, fra Brasilien og Cuba, og lige nu har vi et par polske piger og en græsk pige, og det er jo lidt en anden form for integration. For normalt er det jo børn fra mellemøsten og nogle drenge, der laver lidt ballade og nogle piger med tørklæde, så på den måde har billedet ændret sig, synes jeg!* (Pædagog i Bryggergården, januar 2010).

Når man ser bort fra de børn, der kommer fra modtagelsesklasserne (som kan være bosat i hele København), bor de børn, der er medlem af Bryggergården i gaderne tæt på fritidsklubben. De aktiviteter, som klubben tilbyder, er bla. et nystartet løbeprojekt, som en gruppe på ca. 10-12 børn (piger og drenge) deltager i. Gruppen af piger har ikke været vant til at være særlig fysisk aktive, hvorimod de drenge, der deltager i løbetræningen i forvejen er meget fysik aktive.

> *Nu har de jo fx deltaget i et børne-løb ude i Valby, og det er ligesom guleroden, at vi prøver at finde nogle løb, de kan deltage i og træne frem til. Og det næste, der går hen og bliver spændende, det er, at hvis man nu også er lidt overvægtig, så er kosten,*

> *og hvad det er vi putter i munden, jo vigtigt (....), og det lægger projektet også op til!* (Pædagog i Bryggergården, januar 2010).

Derudover foregår der aktiviteter i salen, hvor såvel medlemmer og ansatte bl.a. arrangerer fodbold- og bordtennis-turneringer. Derudover tager klubben med jævne mellemrum i skøjtehallen og arrangerer andre udflugter afhængig af årstiden, hvilket i høj grad er muligt, eftersom at klubben har tre små busser, som de deler med fritidshjemmet[62]. Der er bla. et fast tilbud om ridning på Vestegnens Ridecenter i Albertslund én gang om ugen, sy- og værkstedsaktiviteter to-tre eftermiddage om ugen samt Wii turneringer[63].

Bryggergårdens fritidsklub har to medarbejdere ansat på fuld tid. Derudover er der ansat to timelønnede medarbejdere og et par vikarer.

De fysiske faciliteter, som Bryggergården råder over, er en større sal med bl.a. fodboldbane og klatrevæg, et kreativt værksted, et computer- og playstationrum (indrettet med playstation- og guitarspil dansemåtter mv.), et lektierum og endelig klubbens "hjerterum": køkken/alrummet, hvor der serveres økologisk frugt for børnene hver dag[64]

> *Vi har mange af de ressourcestærke familier, det er deres børn, der går i klub, så det reelle billede af Vesterbro finder man ikke nødvendigvis kun i klubberne!* (medarbejder i Bryggergården).

En af de største udfordringer, som den pædagog, der deltager i interviewet, ser i forhold til projekt Go-Actives tiltag, er den udfordring, der handler om at få fat i og formå at inddrage forældrene til de børn og unge, der skal deltage i Go-Actives tiltag.

> *Jeg ser det som en stor udfordring for projektet - og det talte jeg også med Henrik (projektleder på Go-Active) om - at få familierne ind over, fordi en ting er at præge de unge her i nogle timer om eftermiddagen, men hvis helheden ligesom skal batte, så skal familierne jo også til at ændre nogle vaner, og det ser jeg en stor udfordring i."* (Pædagog i Bryggergården)

At få fat i børnenes forældre er uden tvivl ikke den letteste opgave for projektet, men det kan – hvis det lykkes - være medvirkende til, at tiltagene får en længere tidshorisont, og det vil gøre det lettere at forankre tiltagene, når projektets tid udløber.

> *Et andet stort spørgsmål er, når det er et projekt, der kun varer i en periode; hvad sker der så bagefter? Hvordan får man det her implementeret, når nu de her tre år og 10 millioner er væk? Så er det hverdag igen, og så skal det jo helst fungere!* (Pædagog i Bryggergården).

62 På baggrund af det stigende børnetal i bydelen er fritidsklubben blevet opnormeret med flere pladser og man har derfor fra forvaltningens side prioriteret at anskaffe busser, således at det er muligt, at børnene kan komme ud på ture.

63 Ligeledes begrænset til ½ time om dagen pr. barn.

64 Bryggergården har en madpolitik, hvor slik, sodavand mv. ikke er tilladt at medbringe i Bryggergården.

Klub Eskild

Klub Eskild er beliggende i Eskildsgade 7 på Vesterbro og er del af den integrerede institution Absalon for børn i 6-9 års alderen. Klub Eskild får derfor først og fremmest deres børn fra fritidshjemmet Absalon. I øjeblikket er klubben normeret til 52 børn.

Lederen af Klub Eskild betegner børnegruppen som primært ressourcestærke børn. Mindre end 5 pct. af børnene har sociale vanskeligheder, og ca. 5 pct. af børnene er tosprogede, men dog uden at der er sammenfald mellem de to grupper.

De idrætslige aktiviteter, der foregår i klub Eskild på nuværende tidspunkt, er bl.a. boksetræning, svømning (som foregår i DGI-byen og i Frederiksberg Svømmehal) samt ”vinterbadning” udenfor klubben. Om sommeren foregår der meget boldspil på klubbens område, og klubben tager på udflugter og opsøger aktiviteter bl.a. til parkour-parken ”Plug n´ play” i Ørestaden samt i mindre omfang til Copenhagen Skatepark på Enghavevej. *”Her opholder en gruppe af klubbens medlemmer sig i perioder mere end de kommer i klubben*”, fortæller klubbens leder. Derudover er der planer om, at klubben vil kunne benytte Boblehallen på Carlsberg - i samarbejde med Studentersettlementets Boldklub, som har lejet sig ind i Boblehallen for en 5-årig periode.

I forbindelse med iværksættelse af projekt Go-Actives tiltag nævner lederen af klub Eskild i interviewet et ønske om at få mulighed for at benytte et lokale med klatrevæg i DGI-byen til klatreaktiviteter (evt. også med klatreinstruktør). Klatring er den aktivitet, der står højest på Klub Eskilds ønskeliste. På spørgsmålet om hvilke eventuelle barrierer, man oplever i forhold til gennemførelse af projektets tiltag, nævner lederen i Klub Eskild, at han oplever et problem i forhold til ”børn og unges generelle inaktive livsstil”, og at han mener, at det vil være en god idé at tage afsæt i breddeidrætslige tiltag, når man udtænker og iværksætter aktiviteter for børn og unge.

> *Måske skal vi også have lidt mere fokus på bevægelse i det hele taget, og på om du skal tumle lidt mere i stedet for om man skal være elitegymnast eller hard-core fodboldspiller* (Leder af klub Eskild).

Af fysiske faciliteter råder Klub Eskild over et veludstyret musiklokale (som også bliver brugt af værestedet Fisken), et køkken/alrum med to billardborde, et computer/spillerum, et kreativt værksted, et træværksted, et multirum (til film-forestillinger, danseaktiviteter mv.), samt et lounge-rum, som klubbens børn selv har indrettet. Udendørs har klub Eskild et asfalteret gårdområde med bl.a. fodboldmål (som dog også bruges til parkering), samt et mindre græsområde med nyplantede æbletræer til almindeligt ophold og samvær. Dette areal støder op til et større gårdanlæg for områdets beboere.

Teaterbutikken

Teaterbutikken er en fritidsklub beliggende i Staldgade 37 bagved DGI-byen med Billedskolen og Musikskolen som naboer. Teaterbutikken startede i 1976 på fritidspædagogen Kurt Abildskovs initiativ, som brændte for at oprette et sted på Vesterbro, *”hvor børn*

kunne komme lige ind fra gaden og spille teater, som handlede om dem selv og deres liv (.....) og arbejdede ud fra den tanke, at børn med svære sociale forhold kunne beriges ved mødet med kunst, i dette tilfælde teater"[65]. I starten af 1990´erne ændrede Teaterbutikken navn fra Dramaskole til Teaterskole, og i 1995 ændredes formålet til at fokusere mere på teater end på den sociale udvikling gennem drama.

I dag er Teaterskolen for børn og unge "Teaterbutikken" en selvejende institution og klub, som har driftsoverenskomst med Københavns kommunes Børne- og Unge forvaltning, og som modtager støtte fra Teaterrådet. Teaterbutikkens normering er for børnegruppen mellem 10 og 14 år på 50 elever, og i ungdomsgruppen er der 30 elever mellem 14 og 18 år. Derudover er der en voksengruppe mellem 18 og 25 år, som er normeret til 12 elever. Teaterbutikken har i alt fem fastansatte lærere, der alle er uddannede skuespillere, og derudover har Teaterbutikken en række løst ansatte eller udefrakommende lærere og/eller pædagoger, der er tilknyttet i forbindelse med klasseprojekterne.

Forskellen mellem Teaterbutikken og andre klubber er ifølge leder Gitte Ballesheim dels, at man dækker hele København, således at børn fra andre bydele kan gå i teaterbutikken på lige fod med børn bosat på Vesterbro, dels at Teaterbutikken er en *temaklub*, hvilket indebærer, at man godt kan gå både i teaterbutikken og i en anden klub samtidig.

Udover klubben har Teaterbutikken et tilbud om et teater-grundkursus (TGK), som er en aspirantuddannelse til skuespilleruddannelsen. Dette er statsstøttet. Derudover tilbyder Teaterbutikken *klasseprojekter* - finansieret af Københavns kommune - som er et tilbud til alle københavnske skoler fra 4.-7. klasse i form af teaterkurser eller projekter af fire dages varighed. Samlet har Teaterbutikken 28 klasser om året. Alle fem skoler på Vesterbro har kørt klasseprojekter i Teaterbutikken.

> *Sådan som det ser ud i dag, er det ofte klasser, der har problemer. Dvs. at vi arbejder meget med udgangspunkt i klasser, der har interne problemer, dvs. at vi er inde at lave noget socialpædagogisk arbejde også. Og det kan vi, fordi vi er en pædagogisk institution, og det kæder jo det hele sammen med, at vi er en klub, idet vi er et teaterpædagogisk fagområde* (leder af Teaterbutikken).

Udover Teaterbutikkens egne aktiviteter og samarbejde med skolerne har Teaterbutikken også et tæt samarbejde med sine naboer Billedskolen og Musikskolen, hvor de børn, der går på Billed- og Musikskolen, præsenteres for nogle af de aktiviteter, Teaterbutikken laver og omvendt.

> *Vores elever får meget ud af og lærer meget af, at gå over at se udstillingerne på billedskolen. Billedskolens elever får meget ud af at høre noget musik, og musikskolens elever har gavn af at se vores forestillinger! Så vi har inspirationskilder hele tiden, og det kan vi jo godt udbyde til idrætten også. (....) Og vi har mange samarbejdsprojekter, vi har fx lige haft et samarbejdsprojekt med tre skoler, hvor klasserne*

65 Jubilæumsskrift; 1979-2009 - Teaterbutikkens 30 år. Red. Tore Eg.

arbejder på billedskolen, og så er de herovre at arbejde med teater og musik. Og det er sådan noget, der skal opbygges, det er ikke noget, man bare laver. (leder af Teaterbutikken).

Dette samarbejde er noget, som lederen af Teaterbutikken godt kunne forestille sig, at man kunne udvide til et eventuelt samarbejde med DGI-byen, hvor de børn, der går til idræt i DGI-byen, fx får kendskab til teater, musik og billedkunst - og omvendt.

Muligheder og barrierer i forhold til projektets tiltag

I forhold til konkrete forslag eller idéer til, hvad teaterbutikken kan byde ind med i forhold til Go-Active´ s indsatser, nævner Gitte Ballesheim muligheden for at lave et projekt, der kan "*lokke og inspirere børn til andre aktiviteter end de, de kender i forvejen*". I 1999/2000 gennemførte Teaterbutikken et projekt for alle 6. klasser på Vesterbro, hvor der bl.a. blev arbejdet *dramatisk* med afsæt i en præsentation af forskellige idrætsgrene (fx klatring og fægtning) samt teaterspil, scenografi og kostumer, hvilket havde til hensigt at motivere og lokke eleverne til andre og nye fritidstilbud. Lederen af teaterbutikken kunne godt forestille sig, at man indgik et samarbejde med DGI byen om et tilsvarende projekt i forbindelse med Go-Active, hvor deltagerne via *teatret som medie* og i kraft af en teaterforestilling præsenteres for forskellige idrætslige aktiviteter (fx svømning, klatring, bowling mv.) hvilket måske ville kunne motivere børnene til deltagelse i idrætslige aktiviteter i en forening[66].

Af fysiske faciliteter råder Teaterbutikken over en større *multi-sal* samt to *øverum*, hvor *teatersalen* udgør det ene. Derudover har Teaterbutikken et fælles rum, som de deler med Musikskolen og Billedskolen. Udendørs deler Teaterbutikken gården og græsområderne omkring Teaterbutikken, Musikskolen og Billedskolen, som først og fremmest bruges til ophold og leg i pauser og frikvarterer.

66 Det er aftalt, at Teaterbutikken udformer et oplæg til en projektbeskrivelse til et lignende projekt, som kunne gennemføres i forbindelse med Go-Active.

Endelig findes der to større arealer belagt med rødt underlag - ovenpå DGI-byens parkeringskælder, som ikke synes at blive benyttet særlig meget. Det er arealer, som man med fordel kunne tænke i en videreudvikling af, således at arealerne havde en fleksibel indretning. Som de fremstår nu, rettes der ikke nogen klar appel i forhold til, hvordan disse arealer kunne anvendes. Det er derfor være meget nærliggende at tænke i en anderledes indretning af disse, som ikke mindst kan tiltrække nogle af de borgere, der normalt ikke finder vej til DGI-byen eller til de etablerede klubber og foreninger.

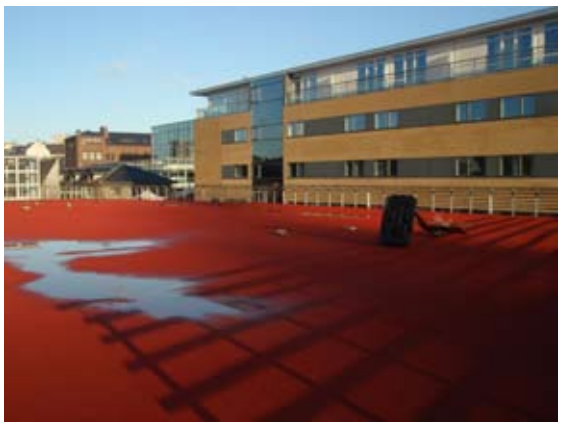

9. Sammenfatning

Målet med dette notat har været at kortlægge de *fysiske rum*, der findes for idræt, leg og bevægelse på Vesterbro samt at belyse organiseringen af fysisk aktivitet i bydelen. Endvidere har undersøgelsen rettet fokus på, hvilke muligheder og barrierer, som de forskellige aktører ser i forhold til iværksættelse af projekt Go-Actives aktiviteter og kommende indsatser på Vesterbro. I dette afsluttende afsnit vil der blive samlet op på den indhentede viden samt opstillet en række anbefalinger og perspektiver på, hvilke tiltag og aktiviteter man forestiller sig, vil kunne lykkes, og som de forskellige lokale aktører kunne se sig selv som en aktiv del af i fremtiden – også efter at projektet er ophørt.

De væsentligste *idrætsanlæg* samt faciliteter til leg, bevægelse og dans på Vesterbro er *DGI-byen, Idrætsfabrikken, Bavnehøj Idrætsanlæg, Vesterbro Svømmehal* samt *Copenhagen Skatepark*. Derudover er der på Carlsberg etableret flere kultur- og bevægelsesinstitutioner, hvor *Dansehallerne* huser de tre danseinstitutioner Dansk Danseteater, Dansescenen og Dansens Hus, og hvor *Halmlageret og Boblehallen* tilbyder to nye fysiske faciliteter, som i nær fremtid vil tilbyde rum for forskellige Street- og Streetmovement-aktiviteter. Meget tyder på, at det store areal på Carlsberg vil komme til at spille en afgørende kulturel rolle i bydelen i forhold til bevægelseskultur i årene fremover.

Af *fysiske rum* til idræt, leg og bevægelse i det offentlige rum på Vesterbro findes først og fremmest "*De røde baner"* på Litauen plads, som er et eftertragtet sted for mange forskellige brugere (skoler, idrætsforeninger, fritidsklubber og gade-idrætsaktiviteter). Derudover er den nyrenoverede *Sønder Boulevard*, som er udstyret med boldbure, bordtennisborde, arealer med forskellig beplantning, græs- og grusarealer til forskelligt ophold samt en spændende småbørns-legeplads, et sted, mange Vesterbro borgere opsøger. *Enghaveparken* fungerer som mødested og centrum for såvel organiserede, semi-organiserede som selvbestaltede aktiviteter. Parken benyttes flittigt af Vesterbroborgere i alle aldre, boldarealerne benyttes især af skolerne og fritidsklubberne i området, og legepladsen i Enghaveparken fungerer derudover i et vist omfang som værested for en fast gruppe af børn. Det samme gør sig gældende for legepladsen i *Skydebanehaven*, som er en meget besøgt legeplads hele året rundt, og som ligeledes fungerer som værested for en gruppe børn i området. *Enghave plads,* som er udstyret med et skateområde samt grusarealer til boldspil og petanque mv., bliver ifølge Benny Schytte (2009) brugt meget hele året og på alle tider af døgnet. Endelig er der på *Halmtorvet* grusarealer indrettet til streetbasket samt petangue. Denne undersøgelse har ikke kunnet sige særligt meget om, hvordan og i hvilket omfang området bliver brugt, da der har været meget lidt udendørs aktivitet og derudover flere renoveringsarbejder i gang, mens kortlægningen er foregået.

På baggrund af de gennemførte besøg på skolerne, i klubberne og i værestederne samt på baggrund af de gennemførte interviews tegner der sig et billede af, at Vesterbros børn adskiller sig i to markant forskellige grupper: *En* gruppe af meget ressourcestærke børn og unge, som har deres daglige gang i fritidsklubberne, og som derudover også deltager i forskellige idrætslige eller andre aktiviteter i foreningsregi. For de ressourcestærke børn

synes det ikke at være et problem at færdes frit omkring i byen på egen hånd, idet deres aktionsradius er markant større og først og fremmest styret af, "hvor de interessante fritidstilbud findes". Denne gruppe af børn og unge synes at udvælge deres aktiviteter meget bevidst og efter interesse, og synes ikke at være afhængige af, om aktiviteten foregår langt væk fra, hvor de bor. I den *anden* gruppe af børn og unge, som er en mindre gruppe, er det de færreste af børnene, der er medlem af de etablerede klubber og/eller idrætsforeninger. Blandt denne gruppe hører de socialt udsatte børn og unge. Kortlægningen peger på, at de socialt udsatte børn i bydelen er at finde omkring de gratis tilbud og væresteder på Vesterbro, dvs. i Børnekulturstedet, i Kulturværkstedet Dagmar og/eller på de offentligt bemandede legepladser i Enghaveparken og i Skydebanehaven. I kraft af deres børn og unge arbejde på gadeplan er Studentersettlementet lykkedes med at få kontakt til mange af de udsatte børn på skolerne eller på gaden, og det er lykkedes at få nogle af disse børn engageret i Settlementets pige- og drengegrupper eller i idrætslige aktiviteter i Studentersettlementets Boldklub. En del af denne gruppe af børn og unge er desuden at finde i de semi-organiserede aktiviteter, som foregår med afsæt i fx idrætscontainerne på de røde baner på Litauen plads eller andre steder, "hvor aktiviteterne formår at komme til børnene".

Dette billede af to væsensforskellige grupper af børn på Vesterbro stemmer overens med resultaterne af den undersøgelse, som Center for forskning i Idræt Sundhed og Civilsamfund gennemførte for Københavns Kommune i 2007. Denne undersøgelse pegede på, at den andel af børn, der går til idræt, sport eller motion, lå meget højt blandt børnene på Vesterbro (84 pct.) sammenlignet med de øvrige bydele i København (74 pct.) (Ibsen, Støckel, Klinker, 2010; Ibsen, 2007). Men analysen viste også, at der var en meget stærk social skævhed i idrætsdeltagelsen blandt børnene på Vesterbro, idet andelen af de børn, der dyrker idræt på Vesterbro, var halvt så stor i de familier, hvor begge forældre er af anden etnisk herkomst end dansk og samtidig ikke har et arbejde, i sammenligning med børn hvor begge forælde er af dansk herkomst, og begge har et arbejde (Ibsen, Støckel, Klinker, 2010; Ibsen, 2007).

Netværk og samarbejde på tværs i forskellige fora (bl.a. i regi af Vesterbro Idræts Samvirke (VIS) samt det lokale SSP samarbejde (mellem skole, socialforvaltning og politi) er en vigtig del af forklaringen på de mange arrangementer, der etableres på tværs af institutioner, og som synes at lykkes godt på Vesterbro, hvor bla. pigefestivalen og pigenetværket er nogle af tiltagene. Det er dog vigtigt at understrege, at det fortrinsvis er ganske få personer, der er bærere af disse netværk, og at disse må tilføres nye kræfter og nye aktører for at kunne fortsætte og udvikle samarbejdet på tværs af institutioner og foreninger på Vesterbro i fremtiden.

De idrætsforeninger, der samler flest børn og unge på Vesterbro, er:

- *Studentersettlementets Boldklub* (fodbold, håndbold, badminton, bordtennis, gymnastik, budo og karate mv. i Idrætsfabrikken)
- *Fodboldklubben Vestia* (Bavnehøj Idrætsanlæg)

- *Håndboldklubben Ajax* (Bavnehøj Idrætsanlæg)
- *Bokseklubben CHIN-GU* (Bavnehøj Idrætsanlæg)
- *Københavns Bokseskole* (Idrætsfabrikken)
- *Gymnastikforeningen Salto City* (DGI-byen)
- *Fægteklubben Trekanten* (DGI-byen samt Ryparkens Idrætsanlæg)
- *KFUM´s Idrætsforening VESTIA* (DGI-byen, skolerne)

Derudover findes en række foreninger, som tilbyder mindre udbredte idrætsgrene:
- *Enghave Volleyballklub* (Bavnehøj Idrætscenter)
- *GI/Hermes,* svømning (Vesterbro Svømmehal)
- *Jundokan karate* (DGI byen)
- *AK Gotha,* vægtløftning (Bavnehøjhallen)
- *CHIN-GU,* bokseklub (Bavnehøjhallen)
- *Klatring i Klub* (DGI-byen)
- *Stands&dans,* moderne dans (Dansens Hus)
- *Streetmovement.dk*, streetmovement/parkour (Islands Brygge)
- *Vesterbro Hockeyklub* (Oehlenschlægergade skole)
- *BIMS/MAGREB* (i regi af Kulturværkstedet Dagmar)

De fleste af de interviewede personer i klubberne, på skolerne og i værestederne anser det for at være meget afgørende, at projektet formår at møde børnene, der hvor de er og færdes til dagligt, og hvor de føler sig trygge. I Børnekulturstedet er vurderingen, at det for langt de fleste af de børn, der kommer i Børnekulturstedets værested, vil være en stor barriere, hvis de skal bevæge sig væk fra deres eget kvarter for at deltage i projektets tiltag. *"Den personlige kontakt eller relation er den største barriere*[67]*".* Men barrieren handler måske i endnu højere grad om, at de børn, der er tale om, oplever tryghed ved de voksne, som de kender fra værestedet, fra skolen eller fra de offentlige legepladser, og at det derfor er vigtigt, at man forsøger at inddrage de primære voksenrelationer, som børnene har en kontakt til i forvejen, og at disse personer muligvis også må tænkes med i de aktiviteter, projektet iværksætter – i hvert fald i starten. Dette perspektiv om tryghed og relationer går igen hos flere af de interviewede. "*Trygheden flytter ikke med, hvis du flytter dig udenfor dit lokalområde"*[68]. Det er således ikke alene et spørgsmål om, at DGI-byens indsatser må forsøge at komme ud til børnene, når nu børnene ikke af sig selv finder vej til de organiserede tilbud i fx DGI-byen, men om at de personer, som kender børnene i forvejen, med fordel kan inddrages i projektets tiltag og indsatser, og at de voksenrelationer, børnene har i forvejen, vil have en afgørende betydning for, om projektet lykkes i forhold til at få de mest udsatte børn inddraget i aktiviteterne. På Vesterbro Ny skole taler man om muligheden for oprettelse af kombinationsstillinger for skolens egne lærere. Og såvel blandt de ansatte i Børnekulturstedet, i Kulturværkstedet Dagmar samt i Settlementets opsøgende teams er man ligeledes overbevist om, at man skal satse på det relationsarbej-

67 Interview med medarbejder i Børnekulturstedet
68 Interview med Peter Gorm fra Studentersettlementet.

de, man allerede *har* opbygget til de udsatte børn og unge i bydelen. Omvendt kræver det også, at de forskellige parter bliver mere udadvendte og ”*ikke lukker sig omkring sig selv og koncentrerer sig om ens egne børns behov”*[69] og de enkelte institutioners og ansattes interesser, men at man formår at bygge bro og skabe netværk.

Anbefalinger

1. Se på modellen frem for på antallet af deltagere.
Det anbefales, at projekt GO-ACTIVE retter fokus mod at udvikle en model for, hvordan man kan iværksætte aktiviteter for målgruppen af de socialt udsatte i en bydel, som kan bruges i andre bydele eller områder, frem for udelukkende at fokusere på resultater i form af hvor mange børn, projektet når med sine indsatser og idrætsaktiviteter i bydelen.

2. Medtænk de relationer børnene har til de voksne, de kender i forvejen.
Denne anbefaling understøttes af mange af de aktører, som har kendskab til de mest socialt udsatte børn på Vesterbro, idet de har erfaring med, hvor afhængige disse børn er af *tryghed* i form af kontakt med voksne, de kender fra skolerne, værestederne og fra de bemandede legepladser.

3. Lad aktiviteterne tage afsæt i de steder i byen, hvor de socialt udsatte opholder sig til daglig.
Nogle af de fysiske steder, hvor gruppen af socialt udsatte børn opholder sig, er i Enghaveparken på den offentligt bemandede legeplads, i Børnekulturstedet i Lyrskovsgade, i Kulturværkstedet Dagmar på Onkel Danny Plads bagved Halmtorvet.

4. Lad idrætsinstruktørerne fra foreningerne ”komme ud” i lokalmiljøet og præsentere deres aktiviteter
Aktiviteterne kunne bl.a. tage udspring og foregå i nogle af Vesterbro-karreernes baggårde, i boldburene på Sønder Boulevard, på de offentligt bemandede legepladser i Enghaveparken og i Skydebanehaven, på Engskolen samt på Vesterbro Ny skole.

69 Interview med Peter Gorm fra Studentersettlementet.

5. Tænk i aktiviteter, som kan blive til gode traditioner på Vesterbro – på linje med de gode traditioner, der allerede eksisterer.

Mulige aktiviteter kunne fx være:

- Store legedag med afsæt i Kulturværkstedet Dagmar, besøg fra Gerlev Legepark o.a.

- Teater/idrætsprojekt, der kan gennemføres i samarbejde mellem Teaterbutikken, Musikskolen og Billedskolen på den ene side og DGI-byens og evt. Idrætsfabrikkens idrætstilbud på den anden side.

- Klatreaktiviteter (evt. som udeskoletema på tværs af skoler og klubber).

- Streetmovement-aktiviteter på skolerne eller i bydelens baggårde.

- Danseprojekt i samarbejde med Dansens Hus, der kunne munde ud i en gensidig præsentation på bydelens skoler.

- Brobygning mellem ”de ressourcestærke børn” og ”de mindre ressourcestærke børn”, hvor voksenrelationerne til børnene inddrages (på linje med de aktiviteter, der er lagt op til i samarbejdet mellem Studentersettlementets pigeklub og fritidsklubben Vestervang).

- Bevægelsesforløb (fx i form af ½ times morgentræning hver dag) på Engskolen, hvor andre skoler evt. inviteres med.

- Endelig er det vigtigt ikke at glemme, at bl.a. fodbold og hockeyaktiviteter er aktiviteter, som tiltrækker store grupper af børn og unge - ikke mindst gruppen af tosprogede børn.

Litteratur

DGI Byen; GO-ACTIVE, DGI-byens børne og ungeprojekt. Et projekt der fremmer fysisk aktivitet og trivsel for børn og unge på Vesterbro med særlig fokus på de socialt udsatte. Oktober 2009.

Huset Mandag Morgen (2009): Indsigt i Leg: Guide til Fremtidens legelandskaber. Huset Mandag Morgen A/S. www.fremtidensmilliardindustrier.dk/idraetsoglegelandskaber

Ibsen, Bjarne, Jan Toftegaard Støckel, Charlotte Klinker (2010): Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro. Movements 2010:1. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Ibsen, Bjarne (2007): Børns Idrætsdeltagelse i Københavns Kommune, Movements, 2007:1. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Jensen, Jens-Ole (2009): Rum der bevæger børn. Lokale og Anlægsfondens skriftrække.

Petersen, Lise Specht: Legens fysiske miljø. I: ”Bevægende rammer - en antologi om fysiske omgivelsers sammenhæng med bevægelse og sundhed”, Red.: Jens Troelsen, Syddansk Universitetsforlag (In Press).

Petersen, Lise Specht (2009): Interaktive legemiljøer i Legepladsen 3-4/2009.

Roessler, Kirsten Kaya (2003): Arkitekturpsykologi – Idrætsrum som med- og modspiller. Lokale og Anlægsfondens skriftrække, september 2003.

Schytte, Benny (2009): Mere bevægelse i byens rum – et idékatalog om byfornyelse og moderne legegader. Indenrigs- og sundhedsministeriet.

Teaterbutikken: 1979-2009: 30 år. Red. Tore Eg. Teaterbutikken, 2009.

Troelsen, Jens, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen, Mette Toftager (2008): De bolignære områders betydning for sundhed. Hvordan indvirker bolignære områder på sundheden - og hvordan kan udformningen gøres bedre? Movements, 2008:4. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Årsskrift 2008, Kulturværkstedet Dagmar.

Bilag 1: Oversigt over Idrætsforeningers idrætstilbud for Go-Actives målgruppe[1].

Idrætsforening	Web-adresse/ Telefonnummer	Sted	Tidsrum	Aldersgruppe og køn
Ajax København	**AJAX København** Enghavevej 90 2450 København SV Tlf.: 33 55 00 01			
	U 8	Bavnehøjhallen	Mandag 16.00 -16.45	Under 8 år
	U 12 DR	Bavnehøjhallen	Mandag 18.30 – 19.45	Under 12 år (drenge)
	U 16 PI 1	Bavnehøjhallen	Tirsdag 16.00 – 17.15	Under 16 år (piger)
	U 16 DR	Bavnehøjhallen	Tirsdag 19.45 – 20.45	Under 16 år (drenge)
	U 10 PI	Bavnehøjhallen	Onsdag 17.30 – 18.15	Undr 10 år (piger)
	U 14 PI	Bavnehøjhallen	Onsdag 18.30 – 19.45	Under 14 år (piger)
	U14 DR	Bavnehøjhallen	Torsdag 15.30 – 17.15	Under 14 år (drenge)
	U 16 DR	Bavnehøjhallen	Fredag 16.30 – 17.45	Under 16 år (drenge)
	U 16 PI	Bavnehøjhallen	Fredag 18.00 – 19.45	Under 16 år (piger)

[1] I oversigten er der medtaget Idrætsaktiviteter i foreningsregi, som henvender sig til projekt GO-ACTIVE´s målgruppe af børn i 10-13 års alderen, samt enkelte aktiviteter for de lidt yngre eller ældre.

AK GOTHA	**Vægtløftning**	Bavnehøjhallen (vægtløftning) Bavnehøjhallen (vægtløftning) Bavnehøjhallen (vægtløftning) Bavnehøjhallen (vægtløftning) Bavnehøjhallen (vægtløftning) Bavnehøjhallen (vægtløftning)	Mandag 16.00 – 20.00 Tirsdag 16.00 – 20.00 Onsdag 16.00 – 20.00 Torsdag 16.00 – 20.00 Fredag 16.00 – 20.00 Lørdag 10.00 – 14.00	

Baltic Basket	**MIXHOLD** **Kontaktperson:** Klubbens formand, Kristina Devantier Tlf.: 38 80 99 84 Mobil: 51 33 90 84 kristinadevantier@hotmail.com **BASKETBALL FOR 15-18 ÅR** www.balticbasket.dk Kontakt: Kristina Devantier E/ kristinadevantier@hotmail.com T / 3880 9984	DGI Byen *Idrætshuset* DGI Byen *Idrætshuset* Oehlenslagergade skole *Gymnastiksal 37(drengesal)*	Onsdag kl. 17.30-19 Torsdag 19.00 – 21.00 Søndag 9.30 – 11.00	Piger og drenge 13-14 år 15 -18 år

Basket and Beats		Tove Ditlevsens skole	Mandag 19.00 – 22.00	
BIMS	Kulturværkstedet Dagmar (BIMS) Børn og Unges internationale mødested Fodbold/Basket	 DGI byen *Idrætshuset*	 Torsdag 21.30 – 23.00	 18 – 24 år

CHIN-GU Bokseklub		Bavnehøj Idrætsanlæg *Træningssalen* Bavnehøj Idrætsanlæg *Træningssalen* Bavnehøj Idrætsanlæg *Træningssalen* Bavnehøj Idrætsanlæg *Træningssalen* Bavnehøj Idrætsanlæg *Træningssalen* Bavnehøj Idrætsanlæg *Træningssalen*	Mandag 15.00 – 21.30 Tirsdag 15.00 – 21.00 Onsdag 15.00 – 21.30 Torsdag 15.00 – 21.00 Fredag 15.00 – 21.00 Lørdag 12.00 – 15.00	

DGI Storkøbenhavn	**GYMNASTIK - MINIJUNIORHOLDET 10-14 ÅR** www.dgi.dk/stoerkoebenhavn Kontakt: Lotte Askler Mørch E / lam@dgi.dk T / 7940 4902 **GYMNASTIK - JUNIORHOLDET 14-18 ÅR** www.dgi.dk/stoerkoebenhavn Kontakt: Lotte Askler Mørch E / lam@dgi.dk T / 7940 4902	DGI Byen *Gymnastikhuset* DGI Byen *Gymnastikhuset*	Mandag 16.00-18.00 Søndag 18.00 – 23.00	10 -14 år 14-18 år
Enghave Volleyballklub	**VOLLEYBALL 0.- 5. klasse** Enghave Volleyball Klub www.enghavevk.dk Kontakt: Kristian Vincent E / kristianvrj@gmail.com	DGI Byen *Idrætshuset* Bavnehøjhallen *Enghavevej 90, 2450 Kbh. V* Københavns Åbne Gymnasium *Sjælør Boulevard 133, Valby*	Onsdag 17.30 - 19.00 Torsdag 19.00 – 20.30 Tirsdag 18.00 - 19.30	6 – 12 år Teen Teen
Fodboldsammen-slutningen (FSV)		DGI byen *Idrætshuset*	Søndag 16.00 – 20.00	Voksne
Foreningen Friluftsliv og Klatring	**KLATRING I KLUB** Foreningen friluftsliv og klatring www.ffklatring.dk Kontakt: Sofie Welling E / formand@ffklatring.dk	DGI Byen / *Tietgensgade* DGI Byen / *Tietgensgade* DGI Byen / *Tietgensgade*	Mandag 18.00 – 20.00 Onsdag 19.00 – 21.00 Søndage 16.00 – 20.00	Minimum 15 år Minimum 15 år Minimum 15 år

Fægteklubben Trekanten	**FÆGTNING - BØRN/UNGE** Fægteklubben Trekanten www.trekanten.org Kontakt: Malte Trier Mørch E / maltetm@hotmail.com T / 2683 4408	Ryparkens Idrætsanlæg Lyngbyvej 110 2100 København Ø		
	BEGYNDERE Fleuret	DGI Byen Forsamlingshuset	Mandag 15.30 -17.30	6-10 år (Miniorer)
	BEGYNDERE Fleuret	DGI Byen Forsamlingshuset	Torsdag 16.00 – 18.00	10-12 år (Puslinge)
	BEG. + ØVEDE Kårde	Ryparken Idrætsanlæg Fægtesalen	Mandag	10 - 14 år (Puslinge +dreng/pige)
	ØVEDE Fleuret	Ryparken Idrætsanlæg Fægtesalen	Tirsdag 16.00 – 18.30	10 - 14 år (Puslinge +dreng/pige)
	BEG. + ØVEDE	Ryparken Idrætsanlæg Fægtesalen	Onsdag 16.00 – 18.00	10 - 14 år (Puslinge +dreng/pige)
	ØVEDE Fleuret	Ryparken Idrætsanlæg Fægtesalen	Fredag 16.00 -18.00	10 - 14 år (Puslinge +dreng/pige)
GI40/Hermes		Vesterbro Svømmehal	Tirsdag 18.00 - 19.45	

GAM3	GAM3 er et åbent træningstilbud med Streetbasketball og Street Dance. For at kunne deltage i GAM3 skal du være fyldt 12		I 2010 tilbyder GAM3 to ugentlige træninger fra første uge af maj til sidste uge af august.	Fra 12 år

Københavns Kommunes ungdomsskole Vesterbro (KKU)		DGI Byen *Vandkulturhuset*	Torsdag 18.00 – 20.00	15 – 18 år
		Vesterbro Svømmehal	Torsdag 15.00 – 16.45	15 – 18 år
		Vesterbro Ny Skole *Gymnastiksal, drenge*	Mandag 15.00 – 19.00	15 – 18 år
		Vesterbro Ny Skole *Gymnastiksal, drenge*	Onsdag 15.00 – 20.00	15 – 18 år

Københavns Frisbee Klub		DGI byen *Idrætshuset*	Søndag 21.00 – 23.00	Voksne

Københavns Karate Skole	Shindokan Goju Kai Karate Do Shuudoji Temple Gl. Kongevej 23 1610 København V Telefon: 33 25 28 27 **Børnehold:** Børn kan starte træning hos os fra de er fyldt 8 år. Kontakt til Morten Steen telefon: 26338260	Engskolen Gymnastiksal 46	Tirsdag 17.00 – 19.30	

Jundokan Karate København	**JUNDOKAN KARATE** Kontakt: Brian Lindegaard Pedersen E / brian_lindegaard_pedersen@hotmail.com T / 6127 5901 www.karatekbh.dk	DGI-byen *ND-salen*	Onsdag 17.00 - 18.00	7 - 18 år

Københavns Taido dojo	**TAIDO** Københavns Taido dojo www.taido-kbh.dk Kontakt: Martin Nanni E / marnni@hotmail.com T / 3325 8505	DGI Byen *Gymnastikhuset*	Fredag 16.00 -18.00	Unge og voksne

Københavns Bokseskole	**Formand** Nebojsa Ristic Email: ristic@bokseskole.dk Telefon: 26227575	Idrætsfabrikken *Maskinrummet* Idrætsfabrikken *Maskinrummet* Idrætsfabrikken *Maskinrummet*	Mandag 18.00 - 19.00 Tirsdag 16.30 - 18.30 Torsdag 17.00 – 19.30	

Foreningen Friluftsliv og Klatring	**KLATRING I KLUB** Foreningen friluftsliv og klatring www.ffklatring.dk Kontakt: Sofie Welling E / formand@ffklatring.dk	DGI Byen/ *Idrætshuset* DGI Byen/ *Idrætshuset* DGI Byen/ *Idrætshuset*	Mandag 18.00 – 20.00 Onsdag 19.00 – 21.00 Søndage 16.00 – 20.00	Minimum 15 år Minimum 15 år Minimum 15 år

Den Frie Forening (Klatring, fodbold, badminton, svømning mv.)	Den Fri Forening ønsker at være en platform for tidligere misbrugere, der gerne vil starte eller fortsætte et aktivt, stoffrit liv og lære nogle nye mennesker at kende. DFF tilbyder en række faste aktiviteter, der spænder over både sociale og idrætsorienterede aktiviteter.	DGI Byen Idrætshuset	Torsdage 19.00 – 21.00	

Netværket		Bavnehøj Idrætsanlæg *Bavnehøjhallen*	Torsdag 10.00 – 12.00	

OMBOLD	**Arrangerer bla. WM i fodbold for hjemløse**	Bavnehøj Idrætsanlæg *Bavnehøjhallen*	Onsdag 13.00 – 15.00	

Røde Stjerne Idrætsforening		Vesterbro Ny Skole *Gymnastiksal 18 B, drengesal*	Torsdag 20.00- 22.00	

Salto City www.saltocity.dk GYMNASTIK mv.	MGP (Funk/Dans)	DGI Byen Forsamlingshuset	Fredag 17.00 – 18.30	Piger 2.-5. kl.
	JUNIOR FUNK (Funk/Dans)	DGI Byen Forsamlingshuset	Fredag 18:30-20:00	Piger 6.-8. kl.
	TURBOTØSERNE	DGI Byen Gymnastikhuset	Onsdag kl. 15:30 - 17:00	Piger 0.-1. klasse
	SALTO SKRUBBER	DGI Byen Gymnastikhuset	Onsdag 16.45 – 18.00	Piger 2. – 3. klasse
	FUNKY SPRING	DGI Byen Gymnastikhuset	Mandag 16.00 -17.00	Piger og drenge 4.-6. klasse
	KANONKONGERNE	DGI Byen Gymnastikhuset	Torsdag 17.00 - 18.00	Drenge 0.-2. klasse
	DRENGESPRING	DGI Byen Gymnastikhuset	Torsdag 16.00 - 17.00	Drenge 3.- 5. klasse
	SC JUNIOR	DGI Byen Gymnastikhuset	Mandag 18:00 - 19:30	Piger 13-15 år Piger/drenge (16-17)
	SALTO CITY JUNIOR REP.	DGI Byen Gymnastikhuset	Tirsdag 16:00 - 18:00	Drenge/Piger 4. - 9. klasse
	SC SUPERB CHICKS	Vesterbro Ny Skole Multisalen	Mandag 18:00 - 19:30	Piger 13 - 15 år
	SHOW SJIP JUNIOR	Vesterbro Ny Skole Multisalen	Onsdag 17:00 - 18:30	Drenge/Piger 4. - 9. klasse

Salto City VANDIDRÆT	Boblerne	DGI Byen Vandkulturhuset	Onsdag 17.45 - 18.15	Piger og drenge 4.-6.klasse
	Delfiner	DGI Byen Vandkulturhuset	Onsdag 18.50 – 19.30	Piger og drenge 4.-6.klasse
	Fisk i Vandet	DGI Byen Vandkulturhuset	Onsdag 16.30 – 17.10	Forældre og Børn 2.- 4. klasse
	Guldfiskene	DGI Byen Vandkulturhuset	Onsdag 16.00 – 16.30	Piger og drenge 1. – 3. klasse
	Klovnefiskene	DGI Byen Vandkulturhuset	Onsdag 18.15 – 18.45	Piger og drenge
	Play (projekt for overvægte børn)	DGI Byen Vandkulturhuset	Torsdag 16.40 – 17.20	1.– 3. klasse
	Play (ny)	DGI Byen Vandkulturhuset	Onsdag 15.00 -16.00	Piger og drenge 3. – 6. klasse

Salto City **Andre Aktiviteter**	Robe Skipping[2]	Vesterbro Ny Skole *Multisalen*	Onsdag 17.00- 18.30	Piger og Drenge

[2] Sjipning indeholder både tempo, kondition, koordination, styrke og rytme.

Studenter Settlementets Boldklub (SSB)	**FODBOLD Piger**			
	U 9 5 mands-hold Årgang: 2000/01 Træner: Maria Holmström Mobil: 23 95 74 41	Idrætsfabrikken	Mandag 16.00 - 17.00	Piger 9 år
	U 11 7- og 5 mands-hold Årgang: 1999 Kontakt: Maria Holmström Mobil: 23 95 74 41	Idrætsfabrikken	Tirsdag 17.15 til 18.30	Piger 11 år
	U13 7 mands-hold Årgang: 1997/98 Træner: Pia R. Jørgensen Mobil: 20 82 77 60	DGI Byen	Tirsdag 18.45 til 20.00	Piger 13 år
	U15 Piger 11 mands-hold Årgang: 1994 - 1996 Træner: René Holm Mobil: 28 55 83 84	DGI Byen/ Valby Idrætspark	Tirsdag 18.45 til 20.00 Grustid efter jul: Bane 3 Onsdag 16.30 til 18.00	Piger 15 år
	U18 Piger 7 mands-hold Årgang: 1991 - 1993 Kontakt: Maria Holmström Mobil: 23 95 74 41	DGI Byen	Mandag 17.30 til 18.45	Piger 18 år

	FODBOLD Drenge:			
	U7 drenge Årgang: 2002/2003 3 mands-hold Kontakt: Thomas Nielsen Mobil: 50 59 94 34	Idrætsfabrikken	Tirsdag 16.00 til 17.15	Drenge 7-8 år
	U9/U10 drenge 5 mands-hold Årgang: 2000/2001 Kontakt: Dennis Kutlu Mobil: 60 89 46 30	Idrætsfabrikken	Onsdag: 16.00 til 18.00	Drenge 9-10 år
	U12 drenge 7 mands-hold Årgang: 1998 Træner: Thomas Nielsen Mobil: 50 59 94 34	Idrætsfabrikken	Torsdag: 17.30 til 18.45	Drenge 12 år
	U13 drenge 7 mands-hold Årgang: 1997 Træner: Mads Aamann Mobil: 20 82 07 52	DGI byen	Mandag 17.30 til 18.45	Drenge 13 år
	U14 drenge 11 mands-hold Årgang: 1996 Kontakt: Ray Thomsen Mobil: 50 56 65 29	Idrætsfabrikken	Onsdag 18.00 til 19.30	Drenge 14 år

	U17 drenge 11 mands-hold Årgang: 1992/95 Træner: Dennis Kutlu Mobil: 60 89 46 30	Idrætsfabrikken	Onsdag 19.45 til 21.00 U14 + U17: Grustid før jul: Bane 1 tirsdag, 18.00 til 19.30. Efter jul: Bane 3 tirsdag 16.30 til 18.00	Drenge 17 år
	HÅNDBOLD Piger			
	Årgang 1999 - 2001	DGI Byen	Mandag 16.00 – 17.15	Piger
	Årgang 1997 – 1998	(Pt. ingen hold)	- ----------	- ---------
	Årgang 1993 – 1996	DGI byen	Mandag 17.15 – 18.45	Piger
	BADMINTON (Begyndere og øvede)	DGI Byen	Tirsdag 17.30 - 18.45	Drenge og Piger 7-14 år
	BORDTENNIS	Idrætsfabrikken	Fredag 15.30 – 17.00	Drenge og piger 7-12 år
	SPRING HOP OG LEG	Idrætsfabrikken	Torsdag 15.00 – 16.00	Drenge og piger 6 - 8 år
	PIGEGYMNASTIK Øvede maria@idraetsfabrikken.dk	Idrætsfabrikken	Torsdag 16.15 – 17.15	Piger 8 – 10
	BUDO/Karate Begyndere	Idrætsfabrikken *Produktion 2 (1 sal)*	Mandag og torsdag 16.00 – 17.00	Drenge og piger (6 – 14 år)
	BUDO/Karate Øvede	Idrætsfabrikken *Produktion 2 (1 sal)*	Mandag og torsdag 17.00 – 18.00	Drenge og piger (6 – 14 år)

	<u>Andre Aktivitetstilbud i SSB</u>:			
	SSB´s FERIEKOLONI	Lyngborgen		8 – 14 år
	SSB´s FAMILIEKOLONI			
	STORE BADEDAG	DGI Byen *Vandkulturhuset*	4 søndage årligt 17.00 – 19.00	Alle SSB´er + familie
	Særligt tilrettelagte idrætsaktiviteter for udviklingshæmmede børn			
	– **IDRÆTSLEGESTUE**	Idrætsfabrikken *Hallen*	Søndag 12.30 – 13.45	4 - 12 år
	– **SVØMNING** **beg./let øvede**	DGI Byen *Vandkulturhuset*	Mandag 16.20 – 17.00	7 – 12 år
	– **RIDNING**	Naturcentret, Albertslund	Sidste søndag i mdr. Søndag 13.45 – 15.00	Fra 5 år og opefter… Fra 10 år og opefter…. (med forældre)
	– **FODBOLD og andre boldspil**	Idrætsfabrikken *Hallen*		

Vestia Fodboldklub	Bavnehøj Idrætsanlæg Enghavevej 90	Udendørs på fodboldbanerne		
		DGI Byen *Idrætshuset*	Torsdag 15.00 – 18.00	Årgang 98
		DGI Byen *Idrætshuset*	Fredag 16.00 – 18.00	piger

KFUM´s Idrætsforening VESTIA		DGI Byen *Idrætshuset*	Mandag 18.00 – 20.00	Årgang 99
		DGI Byen *Idrætshuset*	Tirsdag 15.30. 17.00	Årgang 96-97
		DGI Byen *Idrætshuset*	Onsdag 15.30 – 17.00	Årgang 95
		Oehlenslagergade skole *Gymnastiksal 37 Drengesal*	Mandag 16.00 – 18.00	
		Oehlenslagergade skole *Gymnastiksal 37 drengesal*	Tirsdag 16.00 – 18.00	Piger 8 – 12 år
		Oehlenslagergade skole *Gymnastiksal 38 pigesal*	Søndag 10.00 – 12.00	
		Vesterbro Ny skole *Gymnastiksal 18 B, drengesal*	Tirsdag 16.00 – 19.00	Årgang 00

LOF	Familieskolen/Familieidræt	DGI-byen *Sportshuset*	Onsdag 16.00 – 18.00	Voksen/Børn

Vesterbro Vandidræt	**PLAY (Projekt for overvægtige børn)**	DGI Byen *Vandkulturhuset*	Tirsdag 16.00 -17.00	10-14 år
	Water X 1	DGI Byen *Vandkulturhuset*	Tirsdag 16.00 -17.00	10-14 år
	HAMMERHØJENE	DGI Byen *Vandkulturhuset*	Torsdag 19.00 – 20.00	8-10 år

	BARRACUDAERNE (Fortsætter) **BARRACUDAERNE**	DGI Byen *Vandkulturhuset* DGI Byen *Vandkulturhuset*	Tirsdag 19.00 – 20.00 Tirsdag 18.00 – 19.00	8-12 år 8-12 år

Streetmovement	PARKOUR i HAVNEPARKEN **FRI TRÆNING FOR ALLE** - om end man er helt ny eller erfaren udøver. Der vil altid være minimum en Street-movement udøver repræsenteret, til at hjælpe og inspirere dem som kunne have behov for det - men det skal dog ikke betragtes som en undervisnings session - vi er der også for at træne og udvikle os selv.	Islands Brygge v/ Klatremurene	Søndag kl. 11.00	Alle (Træningen er åben og gratis for alle, om end man er helt ny eller erfaren udøver. Der trænes hver søndag - også selvom det skulle regne eller sne.)

SkabKunst.dk	Streetmovement samarbejder med SkabKunst.dk, som er en nyopstartet forening i hjertet af Vesterbro. Undervisningen er bygget op omkring instinktive og naturlige bevægelser. Der arbejdes med parkour- og freerunning bevægelser, der passer til gruppens niveau.	Børneuniversitetet Valdemarsgade 14 Børneuniversitetet Valdemarsgade	Tirsdag, 16.00 - 17.00 Tirsdag, 17.00 - 18.00	6 - 9 år 10 - 15 år

Skytteforeningen Krudttønden	**SKYTTEFORENINGEN KRUDTTØNDEN** Kontakt: Alex Jørgensen E / akj@dgi-byen.dk T / 2164 768	DGI byen *Skyttehuset*		Fra 10 - 80 år
Kongens Livjægerkorps Skydeselskab	**KONGENS LIVJÆGER KORPS SKYDESELSKAB** Kontakt: Orla Winckelmann T / 4585 5651 E / k.ell.l.is.koge@sol.dk	DGI byen *Skyttehuset*		Fra 7-90 år
København Amts Skyttelaug	**KØBENHAVNS AMTS SKYTTELAUG** Kontakt: Kent Holm E / info@kasskydning.dk T / 4390 3043 www.kasskydning.dk	DGI byen *Skyttehuset*		Fra 8 år
Vesterbro Hockeyklub		Oehlenslagergade skole Gymnastiksal 38 (pigesal)	Søndag 12.00 – 14.00	
Tai Chi og Kung-FU forening DK		Oehlenslagergade skole Gymnastiksal 37 Drengesal	Fredag 18.00 – 20.00	
Taoistisk Tai Chi forening Danmark		Tove Ditlevsens skole *Gymnastiksal 34, pigesal*	Tirsdag 18.00 – 20.00	

Tai Chi Chuan foreningen		Tove Ditlevsens skole *Gymnastiksal 34, pigesal* Tove Ditlevsens skole *Gymnastiksal 34, pigesal* Tove Ditlevsens skole *Gymnastiksal 34, pigesal*	Mandag 17.00 – 19.00 Onsdag 18.00 – 20.00 Onsdag 20.00 – 22.00	

Stands&dans	Stands&Dans er en forening med fokus på undervisning og netværk inden for moderne dans. Foreningen tilbyder professionel træning i moderne & kreativ dans for børn, unge og voksne. Børnehold: Sæson: 6. januar -19. maj Undervisere: Maria Striim Teen hold 11-14 år Sæson: 7. januar – 20. maj Undervisere: Vicky Clausen m. fl. Derudover tilbyder foreningen også professionel formidling af dans til skoler, gymnasier og virksomheder.	Dansens Hus, Dansehallerne, Pasteursvej 14, Dansens Hus, Dansehallerne, Pasteursvej 14,	Onsdag 16.00-17.00 Onsdag 17.00-18.00 Torsdag 18.00-19.30	5-7 år 8-10 år 11-14 år

Ballet-Teatret's Elevskole	Hold 4I (2 gange ugentlig)	Dansens Hus, Dansehallerne, Studie 1	tirsdag16.45-17.45 og torsdag 16.00-17.00	8-10-årige
	Hold 4II (2 gange ugentlig)	Dansens Hus, Dansehallerne, Studie 1	tirsdag 16.45-17.45 og torsdag 16.00-17.00	9-12-årige
	Hold 5II (2 gange ugentlig)	Dansens Hus, Dansehallerne, Studie 1	mandag 16.30-18.00 og torsdag17.00-18.00	11-13-årige
	UNG – aspiranter 2 gange ugentlig Et overgangshold mellem børneballet og det mere seriøse aspirant/danserhold.	Dansens Hus, Dansehallerne, Studie 1	mandag 16.30-18.00 og torsdag18.15-20.00	12-14 år (som har gået til ballet i mindst 4 år)
	Ung-aspiranter (2. år) med pianist (2xuge)	Dansens Hus, Dansehallerne, Studie 1	tirsdag 19.00-20.30 og torsdag 18.15-20.00	

Bilag 2

Oversigt over indendørs idrætsfaciliteter og andre fysiske rum for bevægelse på Vesterbro:

DGI Byen
Tietgensgade 65
1704 København V
Telefon: 33 29 80 60
Mail: dkbs@dkbs.dk

Idrætsfabrikken
Valdemarsgade 14
1665 Kbh. V.
Telefon: 33 79 67 79
Mail: idf@idraetsfabrikken.dk

Bavnehøj Idrætsanlæg og Friluftsbad
Enghavevej 90
2450 København SV
Telefon: 33 21 49 00
Mail: bavnehoj@kff.kk.dk

Copenhagen Skatepark
Enghavevej 78
2450 København SV
Telefon: 33 29 00 29
Mail: wf@copenhagenskatepark.dk

Streetmekka
Enghavevej 82
2450 København SV

Dansehallerne på Carlsberg (Tap E)
Dansens Hus - Dansescenen - Dansk Danseteater
Pasteursvej 14
1778 København V
Telefon (Dansens Hus) 45 35 86 86 00
Mail: dansenshus@dansenshus.dk

Vesterbro Svømmehal og Motionscenter
Angelgade 4
1765 København V
Telefon: 33 22 05 00
Mail: Vesterbro_Svommehal@kff.dk

Havnebadet Fisketorvet
Gasværkshavnen,
Kalvebod Brygge (ved nr. 53)
1560 København V
Telefon: 27 52 90 28
Mail: team_bade@kff.kk.dk

Idrætsfaciliteter og rum for fysisk aktivitet, leg og bevægelse

DGI Byen
1) *Vandkulturhuset*
2) *Idrætshuset*
3) *Gymnastikhuset*
4) *Forsamlingshuset*
5) *Sportshuset*
6) *Skyttehuset*
7) *Træningshuset*
8) *Foyer/cafeområde*

Idrætsfabrikken
1) Sportshallen
2) Værkstedet (bruges bla. til kampsport, dans og gymnastik)
3) *Maskinrummet* ca. 100 m2 (bruges bla. til boksning, dans, bordtennis, legestue, småbørns- og ældregymnastik mv.)
4) *Støberiet*
5) *Produktion I*
6) *Produktion II*
7) *Cafe med køkken og terrasse*

Bavnehøj Idrætsanlæg og Friluftsbad
Idrætshallen (Håndbold, volley mv.)
Træningssal (gymnastik, kickboksning, børnehaveaktiviteter)
Bokselokale
Vægtløftningslokale
To udendørs fodboldbaner

Copenhagen Skatepark
1) Større hal med forskellige skaterinstallationer (ombygges ca. 1 gang årligt)
2) Cafe
3) Opholdsrum

Streetmekka
(Åbner 2010)

Dansehallerne på Carlsberg (Tap E)
a) Dansescenen
Store Carl
Lille Carl
Mini Carl
b) Dansk Danseteater
1 større dansestudie
c) Dansens Hus
6 dansestudier

Vesterbro Svømmehal og Motionscenter
Svømmebassin (25 x 12,5 meter)
Motionscenter på 1. sal

Havnebadet Fisketorvet
Børnebassin (0,70 m dybt med fast bund)
Springbassin (ca. 5 meter dybt har 1 m, 2 m og 3 m vippe)
Motionsbassin (ca. 5 meter dybt)
Havnebadet åbner for en ny sæson tirsdag den 1. juni 2010 til den 31. august 2010. Anlægget er under opsyn af 3 kystlivreddere.

Serien Movements

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside www.sdu.dk/cisc

2010:2	Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
2010:1	Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
2009:7	Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
2009:6	Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.
2009:5	Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
2009:4	Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
2009:3	Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet "Tilbage til arbejdet".
2009:2	Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
2009:1	Ole Lund: Rend og Hop – Vi si'r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
2008:10	Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By
2008:9	Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
2008:8	Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel, Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
2008:7	Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
2008:6	Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
2008:5	Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.
2008:4	Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
2008:3	Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
2008:2	Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
2008:1	Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af "Krop og læring – Mere styr på eget liv".
2007:1	Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.